

Årsredovisning

för Högskoleverket 1995/96

Årsredovisning

för Högskoleverket 1995/96

PRODUKTION

Högskoleverket, februari 1997

FORM

Högskoleverkets grafiska ateljé

TRYCK

Printgraf, Stockholm, mars 1997

PAPPER

Munken Cream

ISBN 91-88874-02-8

www.hsv.se

Innehållsförteckning

1	Förord	5
2	Högskoleverket	7
2.1	<i>Högskoleverkets uppdrag</i>	7
2.2	<i>Verksdeklaration</i>	7
2.3	<i>Verksamhetsgrenar</i>	7
2.4	<i>Organisation</i>	8
2.5	<i>Personal</i>	8
2.6	<i>Kostnader och finansiering</i>	8
3	Resultatredovisning	11
3.1	<i>Nationella kvalitetsbedömningar</i>	11
3.2	<i>Beskrivning och analys</i>	17
3.3	<i>Tillsyn</i>	21
3.4	<i>Utveckling</i>	23
3.5	<i>Information</i>	32
3.6	<i>Övriga sektorsgemensamma uppgifter</i>	35
4	Bokslut	39
4.1	<i>Resultaträkning</i>	39
4.2	<i>Balansräkning</i>	40
4.3	<i>Anslagsredovisning</i>	41
4.4	<i>Finansieringsanalys</i>	43
4.5	<i>Bokslutskommentarer</i>	44
4.6	<i>SUNET</i>	48
5	Personal	49
6	Avvecklingskostnader för Verket för högskoleservice och Kanslersämbetet	54
	Bilagor	55

1 Förord

Högskoleverket är en ny myndighet som bildades den 1 juli 1995 genom en sammanslagning av Kanslersämbetet, Rådet för grundläggande högskoleutbildning samt delar av det dåvarande Verket för högskoleservice. Högskoleverket strävar efter att förvalta dessa tidigare myndigheters uppgifter väl, samtidigt som verket tar fasta på nya ansvarsområden. Föreliggande årsredovisning ger en bild av verkets mångfacetterade uppgifter och vad som åstadkommits under verkets första budgetår.

Målsättningen för den nya myndigheten är att granska verksamheten inom högskolesektorn och att främja förnyelse och förbättring av högre utbildning och forskning. Den grundläggande utgångspunkten är Högskoleverkets ansvar att på nationell nivå verka för de mål och riktlinjer som fastlagts av regering och riksdag. Högskoleverket bejakar och respekterar de ansvarsförhållanden som gäller inom högskolesektorn och fyller samtidigt en egen självständig roll inom den högre utbildningen.

Att granska och främja den högre utbildningens och forskningens kvalitativa förutsättningar är en viktig uppgift för Högskoleverket. Betydelsen av kvalitetsfrågorna inom den högre utbildningen har tydligt markerats av statsmakterna genom 1993 års universitets- och högskolereform. Verkets granskande funktion grundar sig bland annat på ansvaret för tillsyn och på uppgiften att genomföra nationella kvalitetsbedömningar. Dessa utgör samtidigt en viktig del i den främjande rollen med avsikt att stödja och utveckla verksamheten vid universitet och högskolor. I den främjande rollen ingår också Grundutbildningsrådets verksamhet och insatser för ökad internationalisering och jämställdhet samt arbetet att stimulera intresset för högre studier som verket fullgör på olika sätt.

Verkets utredningsfunktion har under det första året framförallt inriktats på att förse regeringen med underlag som begärts genom särskilda regeringsuppdrag. Efter hand kommer verket, efter dialog med såväl regering som riksdag som övriga intressenter inom och utom högskolesektorn, att även initiera andra utredningar som bedöms vara värdefulla för att bättre förstå olika delar av högskolesektorn och påverka dess roll i samhällsutvecklingen. Verket har således en viktig uppgift att förse regering, riksdag, universitet och högskolor samt andra intressenter med olika typer av underlag för beslut och andra överväganden.

Högskoleverkets roll består dels i att uppfylla de krav och förväntningar som ställs av regering och riksdag genom att tillhandahålla underlag och genomföra

regeringsuppdrag, dels i att fullgöra självständiga uppgifter och vissa beslutsfunktioner i förhållande till universitet och högskolor – bland annat när det gäller prövning av examensrätter och professurer. Verket har också ansvar för viktiga uppgifter som vänder sig till samhället i stort och till den enskilde studenten, inte minst att verka för den enskildes rättssäkerhet genom att bedriva tillsyn. Högskoleverket skall utföra sina uppgifter i spänningsfältet mellan den centrala styrning som utövas av regering och riksdag och universitetens och högskolornas autonomi, och utifrån detta förhållande definiera sin roll med hänsyn till det omgivande samhällets och studentens förväntningar och krav. Under Högskoleverkets första år har en aktiv och konstruktiv diskussion förts om hur rollen kan utvecklas i enlighet med de mål och riktlinjer som lagts fast.

Det första årets verksamhet bekräftar tydligt att verkets uppgifter är viktiga och att verket spelar en betydande roll för högskolesektorn. Styrelsen anser att Högskoleverket på ett framgångsrikt sätt fullgjort sina uppgifter och att verket åtnjuter förtroende från universiteten och högskolorna. Det är vår uppfattning att verket har goda förutsättningar att vidareutveckla sin verksamhet med en ökad framförhållning i sitt utrednings- och utvärderingsarbete för att kunna leva upp till samhällets förväntningar och krav på högre utbildning och forskning i Sverige.

Stig Hagström
universitetskansler

Agneta Bladh
generaldirektör

2 Högskoleverket

2.1 Högskoleverkets uppdrag

Högskoleverket bildades 1 juli 1995. Högskoleverket är expertorgan till regering och riksdag samt fullgör flera nationella uppgifter inom högskolesektorn. Av såväl principiella som praktiska skäl utmärks den högre utbildningen och forskningen av en betydande decentralisering. Högskoleverket är en självständig myndighet vars verksamhet ligger till grund för såväl statsmakternas överväganden och beslut som utvecklingen av universitetens och högskolornas verksamhet.

Viktiga intressenter är förutom universitet och högskolor, allmänhet, studenter, olika organisationer samt andra myndigheter.

2.2 Verksdeklaration

Följande verksdeklaration uttrycker de övergripande målen för Högskoleverkets arbete:

- Högskoleverket granskar högskolesektorn och främjar dess utveckling
- Högskoleverket verkar för att individens, arbetslivets och samhällets krav på högskolesektorn tillgodoses
- Arbetet skall präglas av saklighet och förståelse för sektorns villkor och utföras i ett internationellt perspektiv

2.3 Verksamhetsgrenar

Högskoleverkets arbetsområden är indelade i följande avdelningsövergripande verksamhetsgrenar:

- Nationella kvalitetsbedömningar
- Beskrivning och analys
- Tillsyn
- Utveckling
- Information
- Övriga sektorsgemensamma uppgifter

2.4 Organisation

Högskoleverket var under 1995/96 organiserat i sju avdelningar:

- Avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete
- Bedömnings- och utredningsavdelningen
- Grundutbildningsrådets kansli
- Informationsavdelningen
- Internationella avdelningen
- Juridiska avdelningen
- Administrativa avdelningen

Det svenska universitets- och högskoledatornätet, SUNET, är knutet till Högskoleverket. SUNET leds av en egen styrelse.

Grundutbildningsrådets kansli återfinns sedan den 1 januari 1997 inom utvecklingsavdelningen.

Juridiska avdelningen svarar för kansliuppgifter till Högskolans överklagandenämnd samt Högskolans avskiljandenämnd.

Verksamheten leds av generaldirektören samt av en styrelse bestående av elva ledamöter. Styrelsens ordförande har, enligt Högskoleverkets instruktion (SFS 1995:945, 15§), ett särskilt ansvar för inriktningen av och innehållet i arbetet att främja kvaliteten i högskolans verksamhet samt de utvärderingsinsatser som görs i detta syfte.

2.5 Personal

Högskoleverket hade vid 1996 års utgång 114 personer anställda. Sex av dessa var projektanställda. Den förste juli 1995 hade Högskoleverket 79 anställda.

2.6 Kostnader och finansiering

Den totala kostnaden för Högskoleverket och de transfereringar och stöd till sektorn som verket förmedlar var för 1995/96 335 miljoner kronor. Av den totala kostnaden utgör, som bl.a. framgår av noter till tabellen nedan, en stor del transfereringar samt i år engångskostnader i samband med bildandet av det nya verket. Sådana kostnader uppgår 1995/96 totalt till 165,1 miljoner kronor (125,8 avser 1996). Resterande kostnad utgör Högskoleverkets egentliga förvaltningskostnader. Dessa uppgick således 1995/96 till 179,8 miljoner kronor (110,2 miljoner kronor 1996). Av förvaltningskostnaderna utgjorde löner och sociala avgifter 1996 totalt 43,9 miljoner kronor eller 39,8 procent.

Nedan framgår hur 1995/96 års kostnader fördelade sig på verksamhetsgrenar:

Verksamhetens kostnader (tkr)

	1995/96	1996
Nationella kvalitetsbedömningar	29 996	19 975
Beskrivning och analys	35 416	25 751
Tillsyn	4 099	2 849
Utveckling ¹⁾	134 096	98 858
Information ²⁾	30 931	19 611
Övriga sektorsgemensamma uppgifter ^{3) 4)}	90 856	69 711
Utgifter avvecklingskostnader	9 978	
Summa	335 372	236 754

- 52,9 miljoner kronor fördelar Grundutbildningsrådet som projektanslag till universitet och högskolor. Medlen tas från Högskoleverkets myndighetsanslag. För att engagera framträdande kulturföreträdare inom tekniska och naturvetenskapliga samt medicinska utbildningar har Högskoleverket fördelat 2 miljoner kronor. 41 miljoner kronor avser utbetalningar av medel – transfereringar – till universitet och högskolor från särskilda anslag för EU:s utbildningsprogram ERASMUS och TEMPUS.
- 4,2 miljoner kronor har bestått av medel för NOT-projektet. Projektet avslutas under 1998.
- 26,8 miljoner kronor har bestått av kostnader för högskoleprovet.
- 58 miljoner kronor avser SUNET.

Den totala kostnaden 335,3 miljoner kronor i resultatredovisningen skiljer sig från de totala kostnaderna i resultaträkningen i bokslutet på följande punkter:

- Total kostnad fördelad på verksamhetsgrenar enligt ovan: 335,3 miljoner kronor
- Inkluderade Erasmuskostnader som redovisas över balansräkningen i bokslutet, -31,9 miljoner kronor
- Administrationns kostnader har reducerats med intäkter för service åt andra organisationer i resultatredovisningen, 1,3 miljoner kronor
- Resultaträkningens totala kostnader, 304,7 miljoner kronor

Verksamhetens finansiering (tkr)

	1995/96	1996
Utnyttjande av Högskoleverkets myndighetsanslag för 95/96	197 530	131 687
Utnyttjat anslagssparande och ränteintäkter	33 836	31 230
Utnyttjande av medel från EU för Erasmus	31 916	21 277
Utnyttjande av anslag för Tempus	9 380	6 253
Utnyttjande av anslag och reservationer för NOT-projektet	4 204	2 900
Utnyttjande av anslag för uppgradering av SUNET	16 200	10 800
Avgifter för SUNET	7 380	7 470
Avgifter för högskoleprovet	26 886	20 137
Övriga intäkter	8 040	5 000
Summa	335 372	236 754

Här upptagen finansiering visar endast faktiskt anslagsutnyttjande. Tilldelade anslag, reservationer och anslagssparande framgår av anslagsredovisningen i bokslutet.

Högskoleverket har en i regleringsbrevet beviljad låneram i Riksgäldskontoret. Denna uppgår till 29 miljoner kronor. 20 miljoner avser SUNET och 9 miljoner lån för investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål. Den 31 december 1996 hade 9,8 miljoner kronor av låneramen utnyttjats, varav 8,3 miljoner kronor avsåg SUNET.

Ränteintäkterna på räntekontot uppgick till 11,8 miljoner kronor för 1995/96. Av dessa hänför sig 2 346 tkr till SUNETs anslagssparande, 617 tkr till högskoleprovets och 469 tkr till NOT-projektets sparande.

Avgiftsintäkterna uppgick 1995/96 till 41 miljoner kronor. Av dessa svarar högskoleprovet för 25 miljoner kronor och SUNET för 7,4 miljoner kronor.

Driftkostnaden per årsarbetskraft beräknad enligt RRV:s föreskrifter är totalt 1,67 miljoner kronor per årsanställd och år 1995/96 (242 miljoner kronor: 144,75 årsanställda under 1995/96)

Kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs av en minskning av kapitalet med 1,7 miljoner kronor. Eftersom anslag tillgodoräknas som intäkt i den takt kostnader under anslaget uppkommer är kapitalförändringen främst ett resultat av kostnadsförda poster som ännu ej kan anslagsavräknas. I år består kapitalförändringen av en ökning av semesterlöneskulden på 1,7 miljoner kronor samt en post för de av årets avskrivningar som ej varit lånefinansierade – 1,5 miljoner kronor. Kapitalförändringen påverkas också positivt av upplupna intäkter som ej influiter vid årsskiftet. Årets bokslut innehåller en sådan post – upplupen ränta för fjärde kvartalet om 1,4 miljoner kronor.

3 Resultatredovisning

3.1 Nationella kvalitetsbedömningar

Högskoleverket prövar de kvalitativa förutsättningarna för den grundläggande högskoleutbildningen genom att bedöma universitets och högskolors ansökningar om examensrätt. De kvalitativa förutsättningarna för forskning vid högskolor utan egen fakultet bedöms utifrån ansökningar om att inrätta professurer. Vidare granskar Högskoleverket kvalitetsarbete vid universitet och högskolor samt genomför nationella utvärderingar.

Högskoleverkets bedömningar av universitetens och högskolornas verksamhet utgör dels underlag för statsmakternas beslut, dels grund för utvecklingen vid universitet och högskolor.

Kostnader (tkr)

	1995/96 (18 mån)	1996 (12 mån)
Examensrättsprövningar	3 374	2 816
Prövning av professurer	947	819
Bedömning av kvalitetsarbete	8 920	6 529
Nationella utvärderingar	13 655	8 375
Kvalitetsutveckling	3 101	1 435
Summa	29 996	19 975

Övergripande mål

- Att svara för underlag för nationella bedömningar och beslut om verksamheten vid universitet och högskolor
- Att främja förnyelse och kvalitet genom utvärderingar och bedömningar samt i övrigt främja kvalitets- och förbättringsarbete med utgångspunkt i bedömningsarbetet

Verksamhetsmål för 1995/96

- Att utveckla strategier och metoder för utvärderingar och bedömningar
- Att i takt med inkomna ansökningar pröva kvalitativa förutsättningar för examensrätt samt professurer på ett sätt som säkrar legitimitet och förtroende
- Att genomföra uppföljning av beviljade examensrätter
- Att tydliggöra hur examensrätter skall beviljas

- Att bedöma kvalitetsarbete vid universitet och högskolor i syfte att inom en treårsperiod bedöma samtliga universitet och högskolor
- Att genomföra påbörjade utvärderingar samt förbereda minst ytterligare fem utvärderingar
- Att sprida erfarenheter och kunskaper om kvalitetsutveckling i form av seminarier och konferenser m.m.

Måluppfyllelse

Högskoleverket har i stort sett uppnått målen. Med tanke på att vissa av uppgifterna är nya för den högre utbildningen, har arbetet med att utveckla metoder och arbetssätt varit relativt omfattande. Det är ännu för tidigt att definitivt uttala sig om det övergripande målet att främja förnyelse och kvalitet, men universitetens och högskolornas reaktioner på Högskoleverkets verksamhet är positiva. Högskoleverket har vidare påbörjat arbetet med att ta fram en samlad, tydlig strategi för de olika bedömningsverksamheterna i syfte att ytterligare förbättra verksamhetens resultat och måluppfyllelse, delvis mot bakgrund av att verksamheten har potential att utvecklas och öka i omfång. Detta gäller inte minst de nationella utvärderingarna.

Högskoleverket har handlagt examensrätts- och professursprövningar utan större tidsfördröjningar och resultaten av genomförda prövningar har mött acceptans hos såväl universitet och högskolor som regering och riksdag. Högskoleverket har vidare bedömt kvalitetsarbete och genomfört utvärderingar.

I anslutning till genomförda kvalitetsbedömningar har Högskoleverket spridit erfarenheter och kunskaper, vilket har bemötts positivt av universitet och högskolor.

Högskoleverket har bedrivit metodutveckling. En stor del av verksamheten har utgått från tidigare erfarenheter inom högskolesystemet, där Kanslersämbetets insatser varit vägledande och värdefulla. Utöver detta har flera internationella kontakter etablerats genom studieresor, anordnande av och deltagande i seminarier och konferenser. På så sätt har verksamheten kunnat utvecklas i ett jämförande, långsiktigt perspektiv.

Verksamhetens inriktning

Examensrättsprövningar

Arbetet med att *pröva förutsättningarna för examensrätt* har omfattat 71 ärenden. 31 av dessa ärenden har avslutats. Huvuddelen av prövningarna gäller magisterexamen vid de mindre och medelstora högskolorna och olika typer av lärarutbildningar. Ett ärende kan innebära ansökan om t.ex. magisterexamensrätt i ett antal ämnen vilket gör att antalet faktiska ämnesprövningar är betydligt fler än antalet ärenden. De har genomförts med hjälp av särskilda expertgrupper vars utlåtanden har legat till grund för Högskoleverkets beslut och yttranden.

Prövningar av examensrätt

Avslutade prövningar¹

	Ärenden	Prövningar
Högskolor med offentlig huvudman	16	26
Enskilda utbildningsanordnare	15	17
Summa	31	43

Pågående prövningar

	Ärenden	Prövningar
Högskolor med offentlig huvudman	34	98
Enskilda utbildningsanordnare	6	12
Summa	40	110

¹ Här rymms ärenden som inkommit antingen till Kanslersämbetet eller till Högskoleverket och som avgjorts av Högskoleverket.

Examensrättsprövningar har utvecklats till ett reguljärt inslag i den högre utbildningen, vilket bl.a. har inneburit att ansökningsförfarandet har periodiserats och effektiviserats. Under 1996 har antalet ansökningar ökat i omfattning jämfört med tidigare år. Vidare har Högskoleverket följt upp fyra beviljade examina samt inlett en uppföljning av givna magisterexamensrätter vid de mindre och medelstora högskolorna.

Examensrättsprövningarna har inte enbart inneburit en kontroll av kvaliteten i utbildningen utan har också varit utvecklande för bedömda lärosäten. Det är troligt att prövningarna har påverkat verksamheten och kvaliteten vid universitet och högskolor i positiv riktning. Vid de mindre och medelstora högskolorna anställs i regel endast sökande med doktorsexamen som högskolelektor och vid många lärosäten garanteras högskolelektorerna forskning i tjänsten. Biblioteksresurser, datorisering och internationalisering är andra områden som förefaller att ha påverkats av prövningarna. I samband med pågående uppföljningar och utvärderingar av givna examensrätter kommer effekter av detta slag att belysas.

Utvärderingen av vårdutbildningarna, *Vårdutbildningar i högskolan – En utvärdering*, innebar i enlighet med regeringsuppdraget samtidigt underlag för en prövning av examensrätter givna före 1993 års universitets- och högskolereform. Denna utvärdering var den första i sitt slag.

Professursprövningar

Drygt 100 *prövningar av rätten att få inrätta professorer* har genomförts eller inletts. En särskild expertgrupp har prövat ansökningar från nio lärosäten. Förutsättningar

och kriterier för att pröva rätten att inrätta professurer har tydliggjorts för universitet och högskolor. Det är ännu svårt att utläsa några konkreta effekter av genomförda professursprövningar, men det är sannolikt att de kommer att bidra till att stärka forskningsanknytningen vid de bedömda högskolorna. Dessutom har professursprövningarna troligen bidragit till kvalitets- och förbättringsarbetet vid universiteten och högskolorna.

Prövningar av rätt att få inrätta professur

Lärosäten	Slutförda prövningar	Bifall	Pågående prövningar
Högskolan i Örebro	11	10	
Högskolan i Karlstad	17	7	
Högskolan i Växjö	11	7	
Mitthögskolan	32	12	
Högskolan i Kalmar	2	1	
Idrottshögskolan i Stockholm	1	1	
Högskolan i Halmstad	19		19 ¹⁾
Högskolan i Karlskrona/ Ronneby	10	6	
Mälardalens högskola	4	1	
Summa	107	45	19

1) Högskoleverket kommer att fatta beslut om inrättande av 6 professurer så snart fakultetsanknytningen av aktuella professurer är klar.

Antal beviljade professurer per ämne

Datateknik	1	Statskunskap	2
Informatik	2	Sociologi	3
Datalogi	1	Psykologi	1
Programvaruteknik	1	Företagsekonomi	5
Teletrafiksystem	1	Nationalekonomi	1
Tillämpad signalbehandling	1	Statistik	1
Elektronikproduktion	1	Geografi/kulturgeografi	1
Telekommunikation	1	Pedagogik	3
Elektronikkonstruktion	1	Engelska	3
Teleinformatik	1	Litteraturvetenskap	2
Teknisk miljövetenskap	1	Franska	1
Organisk kemi	1	Historia	3
Kemi	1	Media- och	
Ekoteknik	1	kommunikationsforskning	1
Matematik/ tillämpad matematik	2	Rörelselära	1

Bedömning av kvalitetsarbete

Arbetet med att *bedöma kvalitetsarbete* vid universitet och högskolor samt i övrigt främja förnyelse- och förbättringsarbete har fortsatt. Bedömningarna har genomförts med hjälp av särskilda bedömaregrupper. Högskoleverket har slutfört bedömning av fem universitet och högskolor samt inlett bedömningar av ytterligare tretton lärosäten.

Bedömda lärosäten:

- Uppsala universitet
- Högskolan i Borås
- Högskolan i Karlstad
- Högskolan i Jönköping
- Lärarhögskolan i Stockholm

Högskoleverkets bedömgrupper har konstaterat såväl styrkor som svagheter i kvalitetsarbetet vid berörda universitet och högskolor. Formerna för uppföljning och kontakter med det omgivande samhället har ägnats särskild uppmärksamhet. Vidare kan konstateras att studenternas medverkan i kvalitetsarbetet i vissa sammanhang är bristfällig. De genomförda bedömningarna kan komma att utgöra en viktig del i universitetens och högskolornas fortsatta förbättringsarbete.

Nationells utvärderingar

Högskoleverket har utvecklat en strategi för *nationella utvärderingar* samt slutfört fyra utvärderingar, varav tre regeringsinitierade. Utvärderingen av forskarutbildningen inom språkvetenskapligt område initierades av Kanslersämbetet. Vidare har verket arbetat med tre utvärderingar som fortfarande pågår.

Genomförda utvärderingar

	Bakgrund	Bedömning och resultat
Utvärdering av grundskolläro-utbildning	Uppföljning av 1988 års grundskolläroreform Uppdrag att särskilt belysa jämställdhet och didaktik	Bristande högskolemässighet Rekommendationer att stärka didaktiken genom att dels avsätta särskilda forskningsresurser från statsmakterna, dels uppmärksamma lärosätenas ansvar
Utvärdering av medellånga vårdutbildningar	Underlag för regeringens överväganden rörande huvudmannaskap och rätt att utfärda examina	Bristande högskolemässighet. Beslut av Högskoleverket att ompröva rätt att utfärda examina inom en treårsperiod. Stort förändringsarbete har inletts vid vårdhögskolorna. Regeringsuppdrag till Högskoleverket att föreslå förändringar i den nationella strukturen för vårdhögskolorna
Utvärdering av forskarutbildning inom språkvetenskapligt område	Oro för effektivitets- och kvalitetsbrister p.g.a. lång studietid	Förslag till åtgärder på nationell samt på fakultets- och institutionsnivå
Utvärdering av nybörjarämnen i några högskoleutbildningar	Ge en bild av kvalitetsförändringar över tid	Vanskligt att dra slutsatser rörande kvalitetsutvecklingen, men vissa förändringar har dock ägt rum. Inget som tyder på att kvaliteten i de undersökta ämnena skulle ha försämrats

Högskoleverket har i samband med genomförda utvärderingar anordnat uppföljningskonferenser eller motsvarande. En av dessa rörde Kanslersämbetets utvärdering *Nationell utvärdering av grundutbildningen i matematik*. Den visade på att berörda institutioner med anledning av utvärderingen planerade flera åtgärder för att stärka kvaliteten i verksamheten. Den visade också att lärosäten som inte omfattades av utvärderingen aktivt tagit del av utvärderingens resultat.

Högskoleverkets arbete med nationella utvärderingar har resulterat i en strategi som belyser avvägningen mellan att å ena sidan utgöra underlag för statsmakternas beslut och åtgärder, och å andra sidan bidra med underlag för kvalitets- och förbättringsarbetet vid universitet och högskolor. Vidare beskrivs olika tänkbara inriktningar av samt metoder för Högskoleverkets fortsatta utvärderingsarbete.

Kvalitetsutveckling

Högskoleverket har *analyserat och sammanfattat* resultatet av genomförda bedömningar och utvärderingar under budgetåret 1994/95 i *Årsrapport för universitet och högskolor 1994/95* samt *Kvalitetsarbete vid universitet och högskolor – en översikt*. Vidare har resultaten av genomförda utvärderingar och bedömningar rapporterats löpande till regering och riksdag samt till universitet och högskolor. Verket har vidare *spridit information och förmedlat erfarenheter* till företrädare för universitet och högskolor samt andra intressenter i högre utbildning och forskning genom seminarier, konferenser och annan information.

Kvalitet

Högskoleverket har bedömt att flera faktorer är väsentliga för verksamhetens kvalitet. Sådana faktorer är genomarbetade metoder för utvärdering och bedömning samt former för spridning av resultat. Ett annat är kompetens och legitimitet för bedömningarna. Högskoleverket har anordnat externa seminarier i syfte att diskutera verkets förhållningssätt och arbetsprocesser. Vid dessa tillfällen har Högskoleverket fått bekräftat att verksamheten har en hög legitimitet i sektorn.

Arbetet har koncentrerats till att utveckla och tydliggöra förutsättningar och kriterier samt finna former för användande av externa expertgrupper. Av resultaten att döma har detta slagit väl ut och de bedömningar som gjorts har accepterats av universiteten och högskolorna såväl i fråga om faktainnehåll som beslut och överväganden. Utvärderingar och bedömningar har aktivt följts upp och utvecklats med utgångspunkt i gjorda erfarenheter.

Högskoleverket har bedrivit ett omfattande rekryteringsarbete. Det visade sig ta mer tid än beräknat och således har inte bemanningen varit fullständig. Med undantag för nationella utvärderingar, har tidplanerna och ambitionerna dock kunnat infrias.

3.2 Beskrivning och analys

Högskoleverket följer upp och analyserar utvecklingen inom den högre utbildningen och forskningen samt samhällsutvecklingen i stort. Detta görs ur såväl ett nationellt som internationellt perspektiv. Verket har vidare statistikansvar för högskoleområdet. Dessutom genomför verket utredningar, dels på uppdrag från regeringen, dels på eget initiativ.

Kostnader (tkr)

Nationella uppföljningar och statistikansvar	95/96 (18 mån)	96 (12 mån)
Utredningar	6 500	5 057
Omvärldsanalys	1 524	1 094
Uppföljningar	5 148	4 138
Statistikansvar	14 045	9 395
Årsrapporten	4 817	3 593
NU-databasen	3 382	2 473
Summa	35 416	25 751

Övergripande mål

- Att tillhandahålla underlag för nationella bedömningar som görs av regering och riksdag
- Att från den högre utbildningens och forskningens utgångspunkt bevaka faktorer och tendenser i samhällsutvecklingen i stort, nationellt och internationellt, och utifrån detta genomföra analyser och bedömningar
- Att bevaka högskolesektorns intressen i kontakter och samarbete med företrädare för andra samhällssektorer
- Att följa universitetens och högskolornas arbete med jämställdhet
- Att sammanställa, presentera och sprida nationellt sammanställda data om frågor som rör högre utbildning och forskning till allmänhet, universitet och högskolor och enskilda studenter

Verksamhetsmål för 1995/1996

- Att med hög precision och god kompetens bevaka och analysera förhållanden som har betydelse för högskolesektorn samt bereda frågor som aktualiseras av regering och riksdag
- Att fortsätta arbetet med definitioner av begrepp i samarbete med företrädare för universitet och högskolor samt berörda departement och myndigheter
- Att snabbt förse Utbildningsdepartementet med relevanta data
- Att följa upp högskolans utveckling inom jämställdhetsområdet genom bl.a. att rapportera till regeringen om utvecklingen när det gäller fördelningen mellan kvinnor och män på olika nivåer

- Att publicera årsrapporten avseende 1994/95 – med utökat innehåll – före mars månads utgång 1996
- Att utforma mallar för uppföljningsuppgifter för kalenderåret 1997
- Att utveckla analysmetoder i syfte att bl.a. kunna använda preliminära data för prognoser, beskriva förändringar i kursutbudet och omfattningen av återkommande utbildning

Måluppfyllelse

Verksamheten har utvecklats väl och i stort nått målen. Underlag har levererats i enlighet med statsmakternas krav. Högskoleverket har belyst och utrett flera högskolepolitiska förhållanden. Dessa har presenterats i rapporter och vid seminarier samt konferenser. Verket har tagit fram nationella uppföljningsdata om verksamheten inom högskolesektorn.

Information om genomförda studier och sammanställning av data har spridits till universitet och högskolor och till organisationer och myndigheter med intresse i högre utbildning.

Högskoleverkets arbete att på nationell och internationell nivå följa och analysera olika tendenser i samhällsutvecklingen som berör universitet och högskolor har ännu ej nått önskvärd omfattning. Likaså har inte målet att bevaka högskolesektorns roll i förhållande till andra samhällssektorer uppfyllts i tillräcklig omfattning.

Verksamhetens inriktning

Utredningar

Vad gäller *utredningar* har ett stort antal regeringsuppdrag slutförts. Sammanlagt rör det sig om ca 20 utredningar vilka har varierat i omfattning. Vidare har verket yttrat sig i drygt 30 remitterade ärenden. Utredningarna och remissvaren har rört aktuella utbildningspolitiska frågor och verket har därmed spelat en roll i utformningen av den högre utbildningen och forskningen.

Högskoleverkets *egeninitierade utredningar* har som nämnts ovan inte nått önskvärd omfattning, vilket dels har berott på omfattningen av regeringsuppdrag, dels på grund av pågående rekryteringsinsatser. Vidare krävs tid att identifiera de förhållanden inom och utom den högre utbildningen som långsiktigt har betydelse för universitet och högskolor.

Större utredningar

Högskola på Gotland. Regeringsuppdrag att utvärdera den bedrivna högskoleutbildningen i syfte att pröva frågor om fortsatt verksamhet, organisation och inriktning. Uppdraget utfördes av en enmansutredare. Högskoleverket föreslog i sitt yttrande att en självständig högskola borde bildas.

Konstnärlig fakultet vid Göteborgs universitet. Regeringsuppdrag att pröva och yttra sig över förfrågan angående inrättande av konstnärlig fakultet. Verket avstyrkte.

Studiefinansiering i forskarutbildning. Regeringsuppdrag att genomföra en översyn av studiefinansieringssystemet i forskarutbildningen. Utredningen genomfördes med hjälp av en sakkunnig samt referensgrupp.

Forskningsfinansiering. Uppdrag att inom ramen för Forskningsfinansieringsutredningen (SOU 1996:29, bilaga 5) utreda vissa frågor angående externfinansierad forskning.

Kriterier för benämningen universitet – en utredning. Utredning av förutsättningarna för högskolor utan fast forskningsanknytning att bedriva forskning och forskarutbildning. Utredningen har utgjort underlag för regeringens ställningstaganden.

Redovisning vid universitet och högskolor. Tillsammans med Riksrevisionsverket har verket genomfört ett regeringsuppdrag beträffande begrepp vid redovisning.

Turismforskning. Regeringsuppdrag att utreda behovet av samt vidareutveckla förslaget till turismforskning vid Mitthögskolan har genomförts.

Särskilda utbildningssatsningar som finansieras med arbetsmarknadspolitiska medel. Högskoleverket har genomfört delar av ett regeringsuppdrag att följa upp och utvärdera vissa utbildningssatsningar.

Omvärldsbevakning

För att bevaka och belysa viktiga frågor för högskolesektorn har Högskoleverket kontinuerligt samverkat med andra myndigheter, bl.a. Skolverket, SCB, NUTEK och AMS, samt med offentliga kommittéer, inte minst med Kommittén för uppföljning av 1993 års högskolereform, RUT-93. Vidare har verket anordnat seminarier och konferenser i syfte att få underlag till egna studier och till pågående utredningar och remisser.

Ett seminarium om effekterna av 1993 års universitets- och högskolereform med deltagande av experter från universitet och högskolor resulterade i skriften *1993 års högskolereform – Vad blev det av den? Sju vittnesmål efter tre år.*

Seminarier och konferenser med utländska gäster har också genomförts. Ett seminarium behandlade förutsättningar för förnyelse och innovation i högre utbildning som samlade både svenska och utländska företrädare för såväl universitet och högskolor som samhället i stort.

Högskoleverkets uppföljning av jämställdhetsarbetet vid universitet och högskolor har inletts och har resulterat i en rapport som tagits fram i samarbete med SCB.

Statistikansvar

Högskoleverket har fullgjort statistikansvaret för högskoleområdet, bl.a. genom ett särskilt avtal med SCB. I samarbete med universitet och högskolor, Utbildningsdepartementet, RRV och SCB har Högskoleverket fortsatt med att definiera de begrepp som används i lärosätenas resultatredovisningar och i statistikrapportering samt främja god redovisningssed. Högskoleverket har lämnat uppföljningsdata vid önskade tidpunkter till Utbildningsdepartementet.

Högskoleverket har publicerat *Årsrapport för universitet och högskolor 1994/95* – med utökat innehåll – i juni månad 1996, dvs. två månader senare än målet, men snabbare än vad tidigare årsrapporter publicerats. Årsrapporten har därmed utgjort den främsta källan till statistik för den högre utbildningen. Arbetet med att utforma mallar för 1997 har påbörjats men inte avslutats under 1995/96.

NU-databasen togs i drift under hösten 1996, vilket gör verksamhetsdata tillgängliga och bearbetningsbara för regering och riksdag samt universitet och högskolor, myndigheter m.fl. I syfte att sprida information om databasen har Högskoleverket anordnat informationsdagar för representanter från universitet och högskolor. Vidare har verket påbörjat utvecklingsarbetet avseende möjligheten att använda preliminärdata för prognoser.

Kvalitet

För att säkra kvaliteten i Högskoleverkets utredningsverksamhet krävs dels kompetens att identifiera intressanta och relevanta frågor, dels förmåga att kunna belysa och analysera dessa i lämpliga sammanhang. Högskoleverket eftersträvar ett vetenskapligt förhållningssätt med fast empirisk grund för sitt utredningsarbete.

Högskoleverket har ägnat betydande ansträngningar åt kompetensutveckling och rekrytering. För att ytterligare säkerställa sakkunskap och legitimitet har verket i vissa sammanhang anlitat externa utredare för utredningsarbete.

Kvaliteten i det dataunderlag som används i uppföljningsverksamheten har ökat till följd av utvecklingen av tekniska mallar och preliminärdata samt den fortsatta utvecklingen av NU-databasen. Högskoleverket har sett det som viktigare att förbättra kvaliteten i det underlag som används framför aktualiteten i de uppgifter som presenterats. En verksamhet som bidragit till att stärka kvaliteten har varit arbetet med att tydligare definiera begrepp samt främja god redovisningssed.

3.3 Tillsyn

Högskoleverket utövar tillsyn över universitet och högskolor genom att följa upp och granska tillämpningen av gällande lagar och förordningar. Verksamheten utförs på uppdrag av regeringen eller efter uppmärksammande av organisationer eller enskilda personer. Verket genomför vidare egeninitierad tillsyn.

Kostnader (tkr)

	1995/96 (18 mån)	1996 (12 mån)
Tillsynsprojekt	4 099	2 849
Summa	4 099	2 849

Övergripande mål

- Att kontrollera att lagar och förordningar inom högskoleområdet följs samt att i övrigt allmänhetens och enskilda individers behov, intressen och rättigheter i förhållande till högskolesystemet blir tillgodosedda

Verksamhetsmål för 1995/96

- Att genomföra minst tre egeninitierade tillsynsprojekt
- Att öka kännedomen om tillsynsverksamheten
- Att medverka till att universitetens och högskolornas interna regelverk och tillämpning av föreskrifter framstår som klara och konsekventa för den enskilde
- Att i samverkan med universitet och högskolor diskutera och belysa faktorer som har betydelse för den enskildes rättssäkerhet
- Att samverka med Sveriges Förenade Studentkårer, SFS, ifråga om studenternas rättigheter och skyldigheter

Måluppfyllelse

Tillsynsverksamheten är relativt ny för högskolesektorn. Den har funnits fr.o.m 1 juli 1995. Arbetet har därför inriktats på att skaffa erforderlig juridisk kompetens som jämte kunskap och kännedom om sektorn kan ge förutsättningar för att nå det övergripande målet. Verksamheten har motsvarat de uppsatta verksamhetsmålen.

Verksamhetens inriktning

Högskoleverket har fullgjort de ärenden som aktualiserats av regeringen samt andra myndigheter och organisationer. Tre egeninitierade projekt har genomförts. Merparten av de frågor som olika intressenter uppmärksammat, har resulterat i tillsyn.

En viktig del i arbetet har varit att svara på skrivelser och förfrågningar från enskilda samt i övrigt öka informationen om Högskoleverkets tillsyn.

Högskoleverket har etablerat kontakter med universitet och högskolor samt med SFS i frågor om högskolornas regelverk och tillämpningen av dessa. Högskoleverkets tillsyn har inneburit att principiella frågor som rör samtliga universitet och högskolor har belysts.

Större tillsynsrapporter

Följande ärenden har resulterat i tillsynsrapporter eller motsvarande

	Bakgrund	Bedömningar och resultat
Tillsynsrapport <i>Avgiftsfri utbildning</i>	Principer för avgiftstagande m.m. i högskolan väcktes av Sveriges Förenade Studentkårer, SFS, och har prövats av verket.	Rapporten har bidragit till att uppmärksamma universiteten och högskolorna om innebörden av gällande rätt. Högskoleverket har gjort vägledande uttalanden i syfte att åstadkomma en korrekt rättstillämpning.
Tillsynsrapport <i>Avgiftsbelagd utbildning i privat regi—En utredning.</i>	Regeringsuppdrag gällande de omständigheter under vilka avgiftsbelagd utbildning i privat regi systematiskt tillgodoräknas som kurser vid universitet och högskolor har genomförts.	Uppdraget har redovisats som en kartläggning av principer vid tillgodoräknande vid universitet och högskolor. Verket har föreslagit vissa åtgärder i syfte att klargöra rättsläget och regeringen har ändrat i högskoleförordningen i detta avseende.
Skrivelse till universitet och högskolor samt regeringen <i>Åldersgräns vid antagning till högre studier.</i>	Med anledning av ett enskilt ärende har Högskoleverket prövat principfrågan om åldersgräns vid antagning till högskoleutbildning.	En generell åldersgräns för antagning till högre studier är ej möjligt enligt gällande rätt. Högskoleverket har uppmärksammat regeringen samt universiteten och högskolorna på detta.
Tillsynsrapport <i>Förfarande med inaktiva doktorander</i>	Med anledning av ett beslut av Justitiekanslern (JK) har Högskoleverket genomfört en kartläggning av inaktiva doktorander vid ett antal universitet och högskolor.	Kartläggningen resulterade i tillsynsrapporten. Högskoleverket har lämnat förslag till regeringen på författningsändringar.

Högskoleverket har för samtliga tillsynsärenden och rapporter planerat uppföljningar i syfte att kontrollera att universitet och högskolor vidtagit påkallade åtgärder.

Kvalitet

På Högskoleverkets tillsyn ställs särskilt höga krav på noggrannhet, korrekthet och effektivitet. Ett ärende måste avgöras på sakliga grunder och på ett sådant sätt att det säkerställer den enskildes rättssäkerhet. Tillsyn har två olika syften, dels att

kontrollera tillämpningen av gällande regler, dels att uppmärksamma regeringen och lärosätena på konstaterade brister i befintligt regelverk. Dessa uppgifter ställer höga krav på såväl juridisk som högskolemässig kompetens samt förmåga att identifiera angelägna tillsynsområden. Med tanke på att tillsynsverksamhetens syfte är att säkerställa en korrekt regeltillämpning vid universitet och högskolor för att därigenom främja den enskildes rättsäkerhet, har den juridiska kompetensen prioriterats framför den högskolemässiga vid rekrytering av personal. Samtidigt har Högskoleverket vidtagit flera åtgärder i syfte att stärka sin högskolemässiga kompetens och kunskaper genom bl.a. tillfällig tjänstgöring vid universitet och högskolor. På så sätt har goda förutsättningar skapats för en solid och effektiv tillsynsverksamhet.

3.4 Utveckling

Högskoleverket främjar pedagogisk förnyelse och kvalitet inom den grundläggande högskoleutbildningen genom Grundutbildningsrådets verksamhet. Rådet fördelar medel till projekt som har till syfte att främja utvecklingen av pedagogik. Vidare fördelar rådet medel i syfte att främja internationellt utbyte för högskolans lärare.

Högskoleverket främjar också jämställdheten samt stödjer chefsutvecklingen vid universitet och högskolor genom ett program som i första hand vänder sig till rektorer.

Högskoleverket stimulerar och bidrar till högskolans internationella utbyte och internationalisering. Detta fullgörs bl.a. genom att:

- ansvara för och administrera de europeiska utbytesprogrammen, främst Erasmus och Tempus
- vara informationspunkt för aktuella EU-direktiv
- bedöma utländska examina i jämförelse med svenska
- pröva godtagbar standard på utländska utbildningar för erhållande av studiemedel.

Kostnader (tkr)

	1995/96 (18 mån)	1996 (12 mån)
Grundutbildningsrådet		
Läraniterade utvecklingsprojekt	23 681	17 091
Regeringsinitierade utvecklingsprojekt	20 173	18 654
Särskilda internationaliseringsåtgärder	15 323	10 802
Övrigt	873	615
Övriga åtgärder		
Chefsutveckling	2 155	1 797
Jämställdhet	1 635	1 210
Engagera kulturföreträdare inom N/T och medicin – utbetalningar till universitet och högskolor m.m.	2 937	2 937
Nationellt kontor för EU-programmen	5 534	3 885
Erasmus – utbetalningar till universitet och högskolor	31 916	21 277
Tempus – utbetalningar till universitet och högskolor	9 380	6 253
Bedömning av utländska utbildningar	9 765	6 952
Godkänna utländska utbildningar för studiemedel	3 606	2 525
Internationalisering	7 118	4 857
Summa	134 096	98 858

Övergripande mål

- Att stödja den fortsatta utvecklingen av högskoleutbildningen, dels inom av regeringen anvisade områden, dels genom anslag till projekt som initierats av enskilda lärare
- Att stödja och främja internationell rörlighet och internationalisering i svensk högskoleutbildning

Verksamhetsmål för 1995/96

- Att främja och stödja utvecklingen av den grundläggande högskoleutbildningens kvalitet och pedagogiska förnyelse
- Att fortsätta verka för en integration av miljöaspekter i all högskoleutbildning
- Att verka för en ökad rekrytering av kvinnliga studenter till tekniska/naturvetenskapliga utbildningar
- Att utveckla en strategi och ta fram ett program för chefsutveckling inom högskolan
- Att främja arbetet med jämställdhet vid universitet och högskolor genom att bl.a. utveckla strategi och plan för Högskoleverkets insatser
- Att stödja genomförandet av de EU-program som rör högskolesektorn
- Att intensifiera informationen om EU-direktiv om erkännande
- Att främja svensk högskoleutbildnings samarbete och utbyte med Latinamerika, USA, Mellanöstern, Nordafrika och Kina
- Att stärka och tydliggöra rollen som nationellt kunskapscentrum
- Att utveckla ekvivaleringsfunktionen i relation till förändrade invandrar- och arbetsmarknadspolitiska förutsättningar

- Att utveckla rutiner för godkännande för studier utomlands
- Att utveckla samverkansformer med nationella och internationella aktörer i syfte att tillgodose svenska intressen

Måluppfyllelse

Verksamheten har i stort utvecklats väl. Vissa av uppgifterna är nya för Högskoleverket, andra har funnits sedan en viss tid. Högskoleverket har i enlighet med sina uppgifter och mål bidragit till att främja utvecklingen av högre utbildning. Grundutbildningsrådets betydelse är omvittnad i högskolesektorn och Högskoleverkets uppgifter att stödja svensk högskolas internationalisering samt internationella utbyte har bidragit till att utveckla den högre utbildningen. Verket har dock inte i tillräcklig omfattning utvecklat sitt arbete att främja jämställdhet. Högskoleverket har tagit fram en handlingsplan för chefsutveckling som kommer att ligga till grund för den 1997 års verksamhet.

Verksamhetens inriktning

Grundutbildningsrådet

Lärarinitierade utvecklingsprojekt – Grundutbildningsrådets framtid har varit osäker. Rådet kunde därför inte fatta beslut om medel inom utsatt tid. Viss planerad verksamhet kunde inte heller startas på grund av rådande omständigheter. Ett exempel är ämnesöversikterna som inte har kunnat genomföras. Den första av planerade ämnesöversikter påbörjades emellertid i november 1996.

Ifråga om medelsfördelning till pedagogisk förnyelse inkom under 1996 181 ansökningar till ett sammanlagt sökt belopp om ca 143 miljoner kronor.

Ansökningar

	1995	1996
Antal kortansökningar	177	181
Sökt belopp	113 Mkr	143
Antal fullständiga ansökningar	28	–
Antal beviljade projekt	14	–
Beviljade projekt medeltal	655 kkr	–

Kommentar: Ansökningarna avseende 1996 är ej färdigbehandlade.

Projekten har blivit dyrare. En orsak är att många projekt gäller produktion av datorstöd och eller multimedia, vilket ofta är mycket kostsamt och tidskrävande.

Rådet har kontinuerligt följt upp och utvärderat finansierade projekt. Vidare har stöd givits till ett center för fallstudiepedagogik, som har utvärderats i *Organizing Innovation – An Evaluation Report on the Work of the Swedish Case Method Centre*.

Samtliga projekt som rådet finansierar är sammanställda i en databas som är tillgänglig via internet. De projektansvariga ombeds att skriva en sammanfattning av projekten för databasens räkning. Det har också visat sig att många projektledare publicerar sina rapporter i lärosätets egna skriftserier. Uppgifter om tillgängliga rapporter och ev. studiematerial finns i databasen.

Intresset för datorstödda hjälpmedel i undervisningen har ökat och rådet har bildat särskilda expertgrupper inom medicin (MEDCAL) och språkutbildning (LINGCAL). Projekt gällande datorstöd och multimedia har till största delen hanterats inom ramen för de ordinarie projektansökningarna. Frågan om upphovsrätt har aktualiserats, vilket har medfört att rådet i samverkan med bl.a. med Nordiska Ministerrådet har gjort vissa insatser i syfte att belysa denna problematik.

Regeringsintierade utvecklingsprojekt – Grundutbildningsrådet har fullgjort regeringsuppdraget att integrera miljöinslag i högre utbildning. Rådet har en referensgrupp som i dialog med berörda lärosäten bidragit till att utforma projekten. Under året har 10 projekt till en kostnad av 4,6 miljoner beviljats.

Inom ramen för miljöuppdraget har rådet även finansierat en särskild satsning på högskolornas bibliotek och bibliotekspersonal. Satsningen har bestått av en databas med sökmöjligheter, litteraturtips, länkar och en plats för diskussion bland de som är inblandade i projekten, samt fortbildning för de bibliotekarier som är verksamma vid de högskolor som bedrivit projekt. Biblioteksprojektet är uppskattat och unikt i sitt slag. Det har även verksamt bidragit till att införa ett problembaserat studiesätt.

Högskoleverket har startat flera projekt i syfte att öka rekryteringen av kvinnor till teknisk och naturvetenskaplig utbildning. Rådet har tidigare finansierat utvecklingen av fem nya utbildningsprogram. Denna verksamhet har följts upp och utvärderats i *Gender – inclusive Higher Education in Mathematics, Physics and Technology*.

Utgångspunkten för verkets arbete har varit att traditionella undervisningsformer inom naturvetenskap och teknik inte alltid tilltalar kvinnor. För att rekrytera – och behålla – en högre andel kvinnliga studenter måste därför utbildningens utformning ändras. Genom att belysa kvinnligt och manligt samt vidta åtgärder som främjar jämställdhet kan arbetsmiljön vid universitet och högskolor för både manliga och kvinnliga studenter bli bättre. Rådet har förutom projekten finansierat en seminarieserie som avslutas under våren 1998. Lärare och studenter har i samarbete med rådet utformat innehållet i serien.

De nya utbildningsprogrammen har ökat intresset hos kvinnliga studenter. Pilotprojektens goda resultat medförde att rådet gjorde vissa omprioriteringar i verksamheten för att kunna utlysa ytterligare projektmedel. På detta sätt finansie-

rades ytterligare fyra projekt under våren 1996 som samtliga gäller de nya ingenjörsutbildningarna.

Särskilda internationaliseringsåtgärder – 1993 erhöll rådet resurser för internationalisering. Detta har i stor utsträckning använts till att förstärka internationella inslag i befintliga program. Rådet beslutade också att inrätta ett särskilt program för lärarutbyte, vilket resulterat i att ca 1 000 svenska studenter erhållit undervisning av utländska lärare som en del av sin reguljära grundutbildning. Antalet lärare som deltagit i rådets utbytesprogram är tämligen oförändrat. Drygt 100 lärare har deltagit varje år. Verksamheten har bl.a. lett till bilaterala avtal mellan svenska och utländska lärosäten. Värt att notera är det höga intresset vid vårdhögskolorna. Det är uppenbart att verksamheten spelat en viktig roll för dessa lärargrupper.

Högskoleverket har vidare lämnat ekonomiskt bidrag till högskolelärare för deltagande vid internationella konferenser, med akademisk grundutbildning som huvudsakligt tema.

Chefsutveckling

Verksamheten har bestått av projekt- och programplanering samt uppbyggnad av kontaktnät för framtida projektsamarbete. Vidare har seminarier hållits. Arbetet har resulterat i ett program med vissa utgångspunkter som ligger till grund för Högskoleverkets verksamhet under 1997 och kommande år. Chefsutvecklingen skall bedrivas i ett jämförande perspektiv med en tydlig internationell anknytning. Även jämförelse med andra samhällssektorer är betydelsefulla. Vidare skall verksamheten inriktas mot grundläggande frågeställningar som har stor betydelse för förändringsarbete vid universitet och högskolor. Ett mål är att varje rektor skall minst en gång per år beredas tillfälle att delta i en nationell och en internationell aktivitet.

Jämställdhet

Högskoleverket har bl.a. genom Grundutbildningsrådet bidragit till att främja arbetet med jämställdhet. Tillsammans med de uppföljningar som genomförts har en grund skapats för fortsatta insatser. Verket har vidare engagerat sig i jämställdhetsfrågor som rör högskolan och har eftersträvat ett jämställdhetsperspektiv inom samtliga Högskoleverkets arbetsområden. Högskoleverket har tagit fram en handlingsplan för arbetet att främja jämställdheten inom högskolan.

Högskoleverket har fördelat medel till universitet och högskolor i syfte att engagerat kulturföreträdare inom naturvetenskap, teknik och medicin.

Internationellt utbyte och internationalisering

Högskoleverket har främjat högskolans internationella utbyte med studenter, lärare och annan personal. Vidare har internationalisering ifråga om akademiskt erkännande och internationalisering i övrigt främjats.

Internationell rörlighet och erkännande över nationsgränserna av utbildning och kompetens har blivit ett allt viktigare politiskt mål, såväl inom det europeiska samarbetet som i ett vidare globalt sammanhang. Högskoleverket har arbetat med de internationella frågorna i detta perspektiv och alltmer inriktat verksamheten mot att vara ett nationellt expertcentrum för utländsk högskoleutbildning. De europeiska utbytesprogrammen, ekvivaleringsverksamheten och hanteringen av internationellt studiestöd skall alla ses i detta vidare sammanhang. Främjandet av grundutbildningens internationalisering är också ett led i en vidgad öppenhet för olika nationella och kulturella referensramar.

När det gäller *Sokrates/Erasmus inom EU-samarbetet* har det skett förändringar i fördelningen av Erasmus-medel i och med omläggningen till universitets- och högskolekontrakt inom Sokrates. Även rutinerna för rapportering har ändrats. Hittills har det varit särskilda problem med statistiska uppgifter om inkommande studenter. EU-kommissionen har dock konstaterat att Sverige tillhör de få länder där det råder relativt god balans mellan utresande och inkommande studenter.

Antalet utresande studenter från Sverige var 2912 läsåret 1995/96. Detta är en ökning med 610 personer jämfört med året innan. För läsåret 1996/97 finns ännu bara preliminära siffror att tillgå. Dessa tyder dock på samma utnyttjandenivå som förra året, vilket skulle betyda att den årliga ökning av antalet utresande studenter som skett sedan starten 1992 nu planar ut.

Inom *Tempus-programmet* har Högskoleverket fördelat de svenska medlen för deltagande inom programmet och genom bl.a. nationella konferenser svarat för informationsspridning och rådgivning. Antalet högskolor som deltar i samarbetet med de öst- och centraleuropeiska länderna ökar stadigt. Bl.a. har flera vårdhögskolor kommit med. Det största intresset är riktat mot länderna i Östersjöregionen. Svenska ansökningar inom programmet har accepterats i högre grad än många andra länders.

Företrädare för verket har fungerat som experter inom ett av det utvärderingsprojekt kring studentmobilitet inom Tempus som bedrivits på initiativ av European Training Foundation i Turin.

I Högskoleverkets *ansvar för de generella EG-direktiven* ingår bl.a. att regelbundet samla in uppgifter från alla behöriga myndigheter för de yrken som ingår i direktiven om de ärenden som avgjorts och avge rapport till kommissionen i Bryssel. Under våren 1996 anordnade verket ett möte för alla berörda myndigheter och informerade om tillämpningen av direktiven.

Högskoleverket fungerar som kontaktpunkt för information till domstolar vid överklaganden av negativa beslut om erkännande av utbildning. Verket fungerar

även som en behörig myndighet och har informationsansvar för EG-direktivet om erkännande av arkitektutbildningar. En av de viktigaste arbetsuppgifterna har varit att skaffa all nödvändig information för att svenska arkitektutbildningar under 1997 permanent skall kunna införlivas i detta direktiv.

Naric-uppgiften (som numera ingår i Sokratesprogrammet) innebär att ge information om erkännande av utländsk utbildning till högskolor, arbetsgivare m.fl. i Sverige och till Naric-kollegor m.fl. i andra länder samt att främja det ömsesidiga erkännandet av utbildning länderna emellan. Enic, som är Europarådets och Unescos term för centra för erkännande- och mobilitetsfrågor, har under 1995 och 1996 förutom det kontinuerliga erkännandearbetet gjort särskilda insatser beträffande den nya konventionen för erkännande av utbildning som gemensamt arbetats fram inom de båda organisationerna. Sverige ett av tre länder som valts för återkommande besök av detta slag för att fungera som modell för erkännandearbetet.

Verket har även informationsansvar för en del av de *mindre EU-programmen* på högskoleområdet. Under hösten 1995 lanserades EG-USA/Canada programmet med omfattande information från Bryssel. Högskoleverket var representerat i den första bedömningspanelen. Verket har vidare producerat ett informationsblad på svenska för Alfa, EG-programmet för Sydamerika, samt för Med-Campus, programmet för länderna i östra och södra Medelhavsregionen.

Antalet *ekvivaleringsärenden, bedömningar av utländska utbildningar*, har stadigt ökat under 90-talet med en topp 1994/95 föranledd av den bosniska flyktingströmmen till Sverige. Under slutet av 1995/96 har antalet åter stabiliserats på en nivå runt 2 000 ärenden per år. Fördelningen av ärenden från övriga länder har under 90-talet varit tämligen konstant med de sex största länderna (f d Sovjetunionen, f d Jugoslavien, Irak, USA, Iran och Polen) utgörande ca 70% av det totala antalet ärenden.

Ärenden, handläggningstider och kostnader

	95/96 (18 månader)
Inkomna ärenden	3 373
Avgjorda ärenden	3 621
Genomsnittlig handläggningstid, månader	4
Kostnad (tkr)	9 765
Kostnad/ärende * (kr)	2 670

* Kostnadsuppgiften per ärende är ungefärlig då flera andra tjänster, som t.ex. frågor om akademiskt erkännande, periodvis har räknats in i ärendehantering.

Ett utvecklingsprojekt har initierats med syfte att dokumentera ekvivaleringsverksamhetens arbetsrutiner och bedömningspolicy. Verket har vidare i ökande omfattning bistått universitet och högskolor samt VHS med bedömning av utländska gymnasieutbildningar i samband med ansökningar om tillträde till grundläggande högskoleutbildning.

Verksamheten med *godkännande av utländska utbildningar* för studiestöd övergick under hösten 1995 från CSN till Högskoleverket. Verket har under den aktuella perioden fastställt generella föreskrifter samt dessutom fått in 360 ärenden från enskilda.

För att *bevaka och informera om internationella förhållanden och tendenser* som är av intresse för universitet och högskolor har seminarier och temadagar anordnats, bl.a. kring högre utbildning i Afrika och kring utbildnings- och forskningssamarbete med Japan.

Vidare har ett seminarium om samarbete med universitet i Mellanöstern anordnats. På initiativ av högskolan i Örebro bildades ett Mellanöstern-nätverk för universitetslärare och administratörer. Högskoleverket åtog sig att ge ut ett elektroniskt nyhetsbrev för nätverkets medlemmar.

Ett särskilt arbetsområde har varit att höja de akademiska lärarnas och administratörernas internationella kompetens, öka det internationella inslaget i grundutbildningens kurser samt att bidra till ökad internationell kontaktverksamhet bland högskolans lärare och administratörer. Flera fortbildningskurser har anordnats.

Verket har också anordnat en konferens om utbildning kring personaladministrativa konsekvenser av den svenska arbetskraftens mångkulturella bakgrund, svenska företags utomlandsetableringar och det ökande antalet utlandsägda företag i Sverige.

Högskoleverket har spelat en central roll i arbetet inom Academic Cooperation Association (ACA) i Bryssel, bl.a. som samordnare av verksamheten inom ACAs grupp för västeuropeiska frågor. En företrädare för Högskoleverket har under 1996 varit ordförande i den stora europeiska organisationen EAIE (European Association for International Education). Denna uppgift har givit verket ökade möjligheter till information och internationell påverkan. Genom Grundutbildningsrådet är Högskoleverket representerat i EASA (European Academic Software Award).

Kvalitet

Att bedriva verksamhet av utvecklingskaraktär med hög kvalitet, kräver förutom god sakkompetens, legitimitet och förtroende samt erkännande. Användandet av extern medverkan i form av experter har med denna bakgrund varit en utgångspunkt för verksamheten. Vidare har såväl nationella som internationella kontaktnät och former för erfarenhets- och kunskapsutbyte vidareutvecklats och stärkts.

Högskoleverket har utnyttjats flitigt som föreläsare och medverkande vid olika internationella konferenser eller som koordinatör av internationella projekt. Tillsammans med ett stort antal studiebesök indikerar detta förhållande på ett betydande förtroende.

Ytterligare ett förhållande som Högskoleverket har tillmätt viss betydelse är väl utvecklade former för uppföljning och utvärdering. Utvecklingsprojekt med anknytning till Grundutbildningsrådet har följts upp och utvärderats. På så sätt har förutsättningar skapats för ett lärande system. Vidare har de administrativa och ekonomiska rutinerna vidareutvecklats i syfte att nå största effekt och minimera kostnader. Dessutom har förberedelser vidtagits i syfte att ytterligare utvärdera vissa av verksamheterna.

3.5 Information

Högskoleverket informerar om högre utbildning och forskning i Sverige och i andra länder. Detta gäller information i allmänhet och studieinformation om kursutbud etc. Vidare stimulerar Högskoleverket intresset för högre utbildning och forskning genom NOT-projektet, som bedrivs i samarbete med Skolverket. Högskoleverket lämnar också information till utlandet om utbildningssystem och studier i Sverige liksom information om studier vid utländska universitet.

Kostnader (tkr)

	1995/96 (18 mån)	1996 (12 mån)
Information om studier i Sverige och utomlands		
Att studera vid universitet och högskolor	5 021	2 705
ASKen	6 301	4 118
Ortelius	2 755	2 136
Utlandsstudier	4 101	2 590
Övrigt	6 981	3 960
Stimulera intresset för högre utbildning och forskning		
NOT-projektet	4 204	2 900
Information om högre utbildning och forskning	1 568	1 202
Summa	30 931	19 611

Övergripande mål

- Att genom skilda informationsinsatser öka kunskaperna om och intresset för högre utbildning och forskning
- Att svara för neutral och vederhäftig information till presumtiva studenter om utbildningsutbud inom svensk och utländsk högre utbildning

Verksamhetsmål 1995/96

- Att genom rapporter, skrifter, nyhetsbrev, seminarier m.m. öka kunskapen om verksamheten vid universitet och högskolor
- Att förbättra Högskoleverkets studieinformation i syfte att öka tillgängligheten för presumtiva sökande oavsett social, ekonomisk eller kulturell bakgrund
- Att påverka attityder i syfte att öka rekryteringen till N/T utbildningar
- Att stärka informationen om studier utomlands
- Att kontinuerligt utveckla distributionsformer för information
- Att ta i bruk samt vidareutveckla utbildningsdatabasen ASKen

Måluppfyllelse

Informationsverksamheten har utvecklats väl. Utfallet kan dels ses i ett kortsiktigt, dels ett långsiktigt perspektiv. Uppgifterna rörande utveckling och distribution av olika informationsinsatser har i stort uppnått de uppsatta målen. Likaså har sannolikt Högskoleverkets insatser för att främja intresset för högre utbildning och forskning i allmänhet och intresset för naturvetenskap och teknik i synnerhet haft betydelse. När det gäller att bedöma de långsiktiga målen att öka tillgängligheten i informationen och främja intresset för högre utbildning och forskning, kan detta först avgöras efter en längre tids verksamhet.

Verksamhetens inriktning

Information om studier i Sverige och utomlands

Verksamheten har huvudsakligen utgjorts av en samlad nationell information om högskolornas och universitetens utbildningsutbud. Vidare har information till utlandet om utbildningssystem och studier i Sverige liksom information om studier vid utländska universitet vidareutvecklats. Arbetet har inneburit framtagande och distribution av rapporter och skrifter samt utveckling och implementering av datorstödda informationssystem.

Den Automatiska StudieKatalogen, ASKen, har i samverkan med universitet och högskolor utvecklats och finns nu tillgänglig via Internet samt som CD-rom.

ASKen innehåller information om samtliga universitet och högskolor och om de utbildningar som erbjuds. ASKen ger möjlighet till överblick och jämförelser mellan utbildningar och är på så sätt ett viktigt hjälpmedel för informationsökning. Högskoleverket inledde i januari 1996 arbetet med att lägga in uppgifter om de svenska universitetens och högskolornas utbildningsutbud i EU:s utbildningsdatabas Ortelius.

Förutom arbete med tryckt studieinformerande material och utbildningsdatabaser har Högskoleverket svarat för information om högskolan och dess verksamhet vid ett antal nationella och internationella utbildningsmässor.

Följande informationsmaterial om högskolestudier i Sverige har producerats:

- *Att studera vid universitet och högskolor 1996-97*
- *Distansutbildningar* vid universitet och högskolor 1996-97
- *NT-utbildningar* vid universitet och högskolor läsåret 1996-97 för dig som är 28-48 år
- *Studenthandboken hösten 97 – våren 98*. Studenthandboken har tryckts i 285 000 exemplar.

Arbetet med studieinformation har varit omfattande. Informationen har spridits till samtliga elever i gymnasieskolans avgångsklasser. Ett försök att i tre län i stället sända Studenthandboken till gymnasieelevens hem, har genomförts.

Information om studier utomlands omfattar nu beskrivningar av högre utbildning i 18 länder.

I det studieinformerande arbetet har också personlig information, framför allt genom telefon, ingått. Över 5 000 telefonsamtal inkom rörande studier utomlands. Högskoleutbildning har vidare presenterats på utbildningsmässor i Sverige och utomlands.

Stimulera intresset för högre utbildning och forskning

Högskoleverket har i samarbete med Skolverket inom NOT-projektet verkat för att öka intresset bland ungdomar för teknik och naturvetenskap i syfte att öka rekryteringen till utbildningar inom detta område och särskilt främja jämställdheten. Vidare har s.k. basårsutbildningar följts upp och utvärderats. En annan uppgift som fullgjorts är arbetet med att stödja Centrum för tekniken i skolan.

Information har spridits kontinuerligt och i stor omfattning. Konferenser för erfarenhetsutbyte har anordnats. Konferensen NOT 2000 arrangerades med tema undervisningen i naturvetenskap och teknik. Den samlade 1500 deltagare. Vidare har seminarier för lärarutbildare anordnats.

För att fördjupa verksamheten har samarbete inletts med tolv kommuner. NOT-projektet har vidare bistått arbetet vid olika centra för teknik och naturvetenskap. En utvärdering av dessa har genomförts.

För att stärka kunskapen och intresset för naturvetenskap och teknik i det folkbildningsarbete som bedrivs inom studieförbund och folkhögskolor har samarbete inletts med Vuxenutbildarcentrum i Linköping, Folkbildningsrådet, ABF och Folkuniversitetet.

NOT-projektet har med stor sannolikhet främjat intresse för teknik och naturvetenskap. Ett exempel är det ökade intresse som frågan röner i aktuell politisk debatt.

Information om högre utbildning och forskning

Skriftlig information om Högskoleverkets verksamhet har spridits genom 7 s.k. Faktablad och 11 s.k. Nyhetsbrev. Dessa ersattes under hösten 1996 av nyhetsbladet Fakta och Nyheter från Högskoleverket, som utkom med två nummer. Härutöver har Högskoleverket givit ut ett Internationellt nyhetsbrev med 56 nummer samt Nyhetsbrev Studieinformation till studie- och yrkesvägledare m.fl. med 13 nummer. Internationell dokumentation, en publikation riktad till bl.a. internationaliseringsansvariga inom högskolan, utkom under 1995/96 med 6 nummer. På uppdrag av Nordiska Ministerrådet har verket gett ut Nytt om Nordisk Forskningspolitik ca en gång i månaden. Högskoleverket har under 1995/96 utgivit 31 rapporter och 8 skrifter, vilka givits en bred distribution.

Högskoleverket har under tidsperioden byggt upp en omfattande informationsverksamhet baserat på Internet. Högskoleverkets hemsidor har drygt 100 000 externa träffar per månad.

Högskoleverket har i enlighet med ett regeringsuppdrag inletts arbetet med att samordna spridning av forskningsinformation över det elektroniska nätverket Internet i syfte att öka tillgängligheten.

Kvalitet

Viktiga kvalitetspåverkande faktorer är goda kontakter med uppgiftslämnare, d.v.s. universitet och högskolor samt god kompetens i utförande av olika informationsinsatser. Kontakter med företrädare för universitet och högskolor, gymnasieskolor och arbetsförmedlingar har vidareutvecklats. Arbetet med att finna och utveckla former för skriftlig och elektronisk information har utgjort centrala delar i kvalitetsarbetet. Flera av produkterna har till form och innehåll präglats av resultaten av genomförda utvärderingar.

3.6 Övriga sektorsgemensamma uppgifter

Högskoleverket ansvarar för administrationen av högskoleprovet. Detta innefattar ansvar för såväl provets konstruktion som för utveckling och utvärdering av dess innehåll. Vidare svarar Högskoleverket för vissa tillträdesfrågor till högskolan. Högskoleverket ansvarar för administrationen av universitetsdatornätet SUNET (Swedish University Computer Network). Vidare står Högskoleverket för kanslistöd åt Överklagandenämnden för högskolan och Högskolans avskiljandenämnd samt ger ut en författningssamling.

Kostnader (tkr)

	1995/96 (18 mån)	1996 (12 mån)
Högskoleprovet	26 886	20 137
Tillträdesfrågor	624	465
Författningssamling	531	382
SUNET	58 005	45 578
Kanslistöd ÖNH/HAN	4 810	3 149
Summa	90 856	69 711

Övergripande mål

- Att svara för uppgifter som är gemensamma för universitet och högskolor, såsom högskoleprovet och SUNET, samt svara för kanslistöd till Överklagandenämnden för högskolan och Högskolans Avskiljandenämnd.

Verksamhetsmål för 1995/96

- Att administrera och utveckla högskoleprovet
- Att öka SUNET:s kapacitet i syfte att göra SUNET tillgängligt för samtliga högskolestudenter

- Att genom föredragningar i Högskolans avskiljandenämnd och Överklagandenämnden för högskolan medverka till att en klar och enhetlig rättspraxis bildas i de ärenden som får överklagas
- Att påbörja utgivningen av Högskoleverkets författningsamling

Måluppfyllelse

De sektorsgemensamma uppgifterna har utvecklats väl. Samtliga mål har uppnåtts. Dessutom har Högskoleverket med kort varsel fullgjort den nya uppgiften med tillträdesfrågor till högskolan.

Verksamhetens inriktning

Högskoleprovet

Högskoleprovet har i oförminskad omfattning vid universitet och högskolor utgjort underlag för urval av högskolesökande, vilket tyder på en hög tilltro till provet som urvalsinstrument.

En del av verksamheten består i att informera om provet till presumtiva sökande. Administrativa rutiner för detta har setts över och tillgängligheten ökat genom Högskoleverkets elektroniska information.

Högskoleprovet har analyserats i rapporten Högskoleprovet – Genom elva forskares ögon.

Insatser har gjorts i syfte att utforma provet för dyslektiker och synskadade.

Tillträde till högre utbildning

Högskoleverket fick under 1995/96 uppgiften att utveckla, fastställa och föreslå nya regler för behörighet och urval till högre utbildning.

Förslag har lämnats till regeringen rörande meritvärdering av gamla och nya gymnasiebetyg. Beslut har efter hörande av universitet och högskolor, VHS samt Skolverket fattats rörande föreskrifter för s.k. standardbehörigheter. Vidare har beslut fattats ifråga om s.k. motsvarandebedömning av grundläggande behörighet samt vissa frågor om urval.

Arbetet har bedrivits med hjälp av arbetsgrupper och synpunkter har inhämtats genom seminarier.

En viktig del i verksamheten har varit att informera om de nya reglerna för tillträde till högskolan. Broschyrer har tagits fram och information spridits i samband med arbetet med studieinformation. Vidare har flera informationsmöten ägt rum på

universitet och högskolor samt på gymnasieskolor, folkhögskolor och arbetsförmedlingar.

Högskoleverkets författningssamling

Högskoleverkets författningssamling har publicerats. Denna innehåller av verket beslutade föreskrifter samt information, vilken är av betydelse för högskoleområdet. Författningsförsamlingen har under året utkommit sju gånger sammanlagt innehållande fjorton författningar samt nämnd information.

SUNET

Kontakter med Sveriges universitets- och högskoleförbund har resulterat i en formell reglering av SUNET. Högskoleverket har ansvaret för SUNET och Högskoleverkets styrelse utser en styrelse för SUNET efter samråd med universitets- och högskoleförbundet.

Verksamheten har bestått av utvecklingsarbete och långsiktig planering. Utifrån diskussioner med företrädare för universitet och högskolor har en markant uppgradering påbörjats av SUNET.

Under 1995/96 har SUNET givits ett vidgat ansvar genom uppgiften att ansluta även folk- och länsbibliotek samt länsmuséer.

Förberedelser har gjorts för anslutning av konstnärliga högskolor och statliga muséer. De särskilda förutsättningar som råder för uppkoppling till biblioteken har undersökts i syfte att inleda en anslutning. Vidare har möjligheterna att nå distansstuderande med SUNET undersökts.

SUNET har i flera sammanhang medverkat i samhällets utveckling av Internet. Detta har bl.a. inneburit arbete med att öka tillgängligheten och säkerheten i nätanvändningen.

I övrigt har reguljära kontakter ägt rum med universitet och högskolor i syfte att ytterligare utveckla verksamheten. Seminarier och konferenser har anordnats.

Överklagandenämnden för högskolan

Högskoleverket har sört för kansligöromål, föredragning av ärenden och därmed sammanhängande sysslor åt nämnden. Överklagandenämnden har haft sammanlagt 23 sammanträden. Vid dessa sammanträden avgjordes sammanlagt 393 ärenden.

Ordföranden har under perioden, i enlighet med delegationsbeslut av nämnden, avgjort sammanlagt 1 461 ärenden, varav 613 andra halvåret 1995. Huvudföredraganden i nämnden har, också enligt delegationsbeslut, avgjort sammanlagt 401 ärenden, varav 235 andra halvåret 1995 och 166 under 1996.

Högskolans avskiljandenämnd

Högskoleverket har sört för kansligöromål, föredragning av ärenden och därmed sammanhängande sysslor åt nämnden.

Högskolans avskiljandenämnd har avgjort fem ärenden om avskiljande av studenter från högskoleutbildning, avgett ett remissvar till Utbildningsdepartementet, hållit fem sammanträden och gjort ett studiebesök vid en svensk högskola. Vid utgången av 1996 fanns hos nämnden ett ärende som ännu inte avgjorts.

Kvalitet

Högskoleverket har sett förhållanden som objektivitet och flexibilitet som viktiga i de sektorsgemensamma uppgifterna. Verksamheterna vänder sig i hög utsträckning till universitet och högskolor samt enskilda studenter. Det blir därför viktigt att leva upp till de tidsmål och krav i övrigt på verksamheten som kan ställas. Högskoleverket har t.ex. när det gäller tillträdesfrågorna klarat uppgifterna väl.

4 Bokslut

4.1 Resultaträkning

		I juli 1995 - 31 dec 1996	I jan - 31 dec 1996
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	196 768 497,85	140 715 388,70
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	41 041 294,27	30 136 721,18
Summa verksamhetens intäkter		237 809 792,12	170 852 109,88
Verksamhetens kostnader			
Driftkostnader	Not 3	-242 408 315,84	-174 098 481,28
Avskrivningar	Not 4	-7 791 492,65	-4 444 070,00
Summa verksamhetens kostnader		-250 199 808,49	-178 542 551,28
Verksamhetens utfall		-12 390 016,37	-7 690 441,40
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	Not 5	11 863 885,56	7 433 398,56
Räntekostnader	Not 6	-1 199 416,00	-774 537,16
Saldo		10 664 469,56	6 658 861,40
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för transfereringar		53 281 487,30	44 014 989,34
Lämnade bidrag mm	Not 7	-53 281 487,30	-44 014 989,34
Saldo		0,00	0,00
Årets kapitalförändring			
Kanslersämbetet kapitalförändring 94/95	Not 8	-1 725 546,81	-1 031 580,00
	Not 9	-276 014,60	

Notförteckning finns på s 46

4.2 Balansräkning

Tillgångar

		31 dec 1996	31 dec 1995	1 juli 1995
Omsättningstillgångar				
Kassa,bank m.m.	Not 10	60 936,43	11 926,33	148 969,81
Tillgodohavande hos				
Riksgäldskontoret	Not 11	128 129 851,10	75 954 936,08	71 982 456,76
Kundfordringar		594 482,20	1 189 861,13	1 842 793,30
Fordringar hos andra myndigheter		1 752 416,89	2 700 623,94	6 562 716,64
Övriga fordringar		350 368,47	83 443,35	125 582,47
Summa omsättningstillgångar		130 888 055,09	79 940 790,83	80 662 518,98
Periodavgränsningsposter				
Upplupna ränteintäkter	Not 12	1 443 535,00	2 698 787,00	2 050 460,00
Avräkning statsverket	Not 13	-106 780 863,28	-64 664 636,12	-55 493 063,37
Anläggningstillgångar				
Maskiner och inventarier	Not 14	10 219 984,75	8 935 840,75	11 128 588,40
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	Not 15	1 191 000,00	1 191 000,00	1 191 000,00
Summa tillgångar		36 961 711,56	28 101 782,46	39 539 504,01

Skulder och kapital

		31 dec 1996	31 dec 1995	1 juli 1995
Kortfristiga skulder				
Skuld till Riksgäldskontoret	Not 16	3 610 963,00	2 138 397,00	2 054 317,00
Skulder till andra myndigheter		7 707 799,63	1 331 813,93	5 956 075,17
Leverantörsskulder		4 031 451,69	2 687 233,68	7 761 862,69
Personalens källskatt		1 230 634,00	895 649,00	953 409,00
Övriga skulder		15 207,20	8 717,49	66 973,51
Förskott från kunder (Externa medel)	Not 17	10 836 960,61	10 562 742,03	11 006 481,18
Summa kortfristiga skulder		27 433 016,13	17 624 553,13	27 799 118,55
Periodavgränsningsposter	Not 18	3 531 964,00	3 551 034,00	3 877 714,84
Långfristiga skulder				
Skuld till Riksgäldskontoret	Not 19	6 208 120,00	6 157 929,00	6 259 726,00
Deponerade medel	Not 20	53 851,43	1 926,33	142 637,81
Långfristiga skulder i övrigt	Not 21	1 191 000,00	1 191 000,00	1 191 000,00
Summa långfristiga skulder		7 452 971,43	7 350 855,33	7 593 363,81
Kapital				
Balanserad kapitalförändring	Not 22	269 306,81	269 306,81	203 311,60
Kanslersämbetet 94/95 korrigeringspost				-276 014,60
Kapitalförändring enl resultaträkningen			-1 725 546,81	-693 966,81
342 009,81				
Summa skulder och kapital		36 961 711,56	28 101 782,46	39 539 504,01

Notförteckning finns på s 47

4.3 Anslagsredovisning

Anslag	VIII C 44 Utvecklings- verksamhet och internationell samverkan		VIII C 45 Vissa särskilda utgifter inom universitet och högskolor mm		VIII C 46 Övriga utgifter inom grundutbildningen	
	VIII C 44.1 Tempus	VIII C 45.17 Högskoleprov för synskadade och dyslektiker	VIII C 45.25.27 NOT äldrepost	VIII C 46.2.27 HsV NOT	VIII C 46.9 IT i lärarutbildningen	
Ingående överföringsbelopp						
Ramanslag						
Ingående reservation			2 187 220,14			
Reservationsanslag	15 000 000,00	17 500,00		5 250 000,00	10 000 000,00	
Utgifter mot anslag	9 384 416,31	17 500,00		1 394 435,77		
Inkomster mot anslag				271 196,80		
Nettoutg mot anslag	9 384 416,31	17 500,00		1 123 238,97		
Summa anslagsredovisn	5 615 583,69	0,00	2 187 220,14	4 126 761,03	10 000 000,00	
Saldo	5 615 583,69	0,00	2 187 220,14	4 126 761,03	10 000 000,00	

Anslag	VIII C 47 Övriga utgifter inom forskning och forskarutbildning		VIII C 51 Högskole- verket	VIII D 19 Europeisk forskningssamverkan	VIII F 2 Utvecklings- arbete inom utbildnings- departementets område mm
	VIII C47.1.20 Uppgradering SUNET	VIII C 47.2.10 Kvinnliga doktorander		VIII D 19.7 Europeiskt 34 Mbit forskningsnät	
Ingående överföringsbelopp					
Ramanslag			306 000 000,00	50 000,00	
Ingående reservation					
Reservationsanslag	16 200 000,00	30 000 000,00			2 000 000,00
Utgifter mot anslag	16 200 000,00		238 303 566,32		
Inkomster mot anslag			40 770 097,47		
Nettoutg mot anslag	16 200 000,00		197 533 468,85		
Summa anslagsredovisn	0,00	30 000 000,00	108 466 531,15	50 000,00	2 000 000,00
Saldo	0,00	30 000 000,00	108 466 531,15 Not 23	50 000,00	2 000 000,00

Notförteckning finns på s 47

Anslag	VIII C 49 94/95 Kanslers- ämbetet	VIII C 50 94/95 Verket för hög- skoleservice	VIII C 51 94/95 Överklagande- nämnden	VIII C 52 94/95 Rådet för grundläggande högskole- utbildning
Ingående över- föringsbelopp		25 296 221,64	386 913,15	
Ramanslag				
Ingående reservation	27 044 187,84			70 812,08
Reservationanslag				
Utgifter mot anslag	37 414,15	25 296 221,64	386 913,15	70 812,08
Inkomster mot anslag				
Nettoutg mot anslag	37 414,15	25 296 221,64	386 913,15	70 812,08
Summa anslags- redovisn	27 006 773,69	0,00	0,00	0,00
Saldo	27 006 773,69	0,00	0,00	0,00

4.4 Finansieringsanalys

	1995/96	1996
Drift		
Kostnader exklusive avskrivningar	-243 607 731,84	-174 873 018,44
<i>Finansiering genom avgifter och bidrag:</i>		
Intäkter av avgifter och ersättningar	41 041 294,27	30 136 721,18
Övriga intäkter	11 863 885,56	7 433 398,56
Saldo	52 905 179,83	37 570 119,74
<i>Finansiering från statsbudgeten:</i>		
Medel som erhållits från statsbudgeten för drift	196 768 497,85	140 715 388,70
Över-/underskott av medel från driften	6 065 945,84	3 412 490,00
Ökning(-)/minskning(+) av kortfristiga fordringar	6 440 749,85	2 735 369,83
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	-2 357 285,64	8 368 752,10
Saldo	4 083 464,21	11 104 121,93
Kassaflöde till/från drift, brutto	10 149 410,05	14 516 611,93
–avgår: medel från statsbudgeten som använts för amortering av lån	-5 377 849,00	-4 205 457,00
Kassaflöde till/från drift, netto	4 771 561,05	10 311 154,93
Investeringsverksamhet		
Investeringar i materiella tillgångar	-15 196 932,00*	-5 728 214,00
Summa investeringsutgifter	-15 196 932,00*	-5 728 214,00
<i>Finansiering av investeringar:</i>		
Lån från Riksgäldskontoret	15 196 932,00*	5 728 214,00
- amorteringar	-5 377 849,00	-4 205 457,00
Saldo	9 819 083,00	1 522 757,00
Tillförda driftmedel	5 377 849,00	4 205 457,00
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar	15 196 932,00*	5 728 214,00
Över-/underskott av medel från investeringar	0,00	0,00
* inkl. omsatta lån och anläggningstillgångar som övertagits från tidigare VHS och KÄ 8 082 063 exkl lån som övertagits av nya VHS 231 980.		
Transfereringar		
Utbetalade bidrag	-53 281 487,30	-44 014 989,34
Kassaflöde till transfereringar	53 281 487,30	44 014 989,34
Medel som erhållits från statsbudgeten för transfereringar	53 281 487,30	44 014 989,34
Kassaflöde till transfereringar	0,00	0,00
Fotnot:		
Förändring av likvida medel (not)	4 771 561,05	10 311 154,93
Likvida medel vid årets början	16 638 363,20	-203 456,97
Minskning av kassa postgiro	-88 033,38	137 043,48
Ökning av tillgodohavande RGK	56 147 394,34	-3 973 324,82
Ökning av skuld till statsverket	-51 287 799,91	9 375 875,22
Förändring av likvida medel	4 771 561,05	5 539 593,88
Likvida medel vid årets slut	21 409 924,25	10 107 697,96

4.5 Bokslutskommentarer och noter till årsbokslut

Högskoleverket inrättades den 1 juli 1995. Delar av Verket för Högskoleservice (VHS), verksamhet och personal vid Kanslersämbetet (KÄ) och Rådet för grundläggande högskoleutbildning (HGUR) samt kanslifunktionerna för Överklagandenämnden för Högskolan (ÖNH) och Högskolans Avskiljandenämnd (HAN) fördes därvid in i det nya verket.

Av regleringsbrevet för 1995/96 framgår att Högskoleverket disponerar utgående reservationer från KÄ och HGUR samt reservationen för anslagsposten VIII C 45.7.27 NOT liksom anslagssparande för VHS och ÖNH/HAN. Utgående balanser från VHS, KÄ, HGUR och ÖNH/HAN från föregående budgetår har förts samman till ingående balanser för Högskoleverket per den 1 juli 1995. Kanslersämbetets utgående balans har i samråd med RRV korrigerats på två punkter, se not 9 och 13. I delårsboksluten hade fler korrigeringar av ingående balanser gjorts.

De utgående balanserna har således förts till Högskoleverket. Verket för Högskoleservice som övertagit verksamheterna med antagning och upphandling samt juridisk rådgivning till högskolorna, påbörjade samtidigt sin verksamhet helt utan ingående balanser. Regleringen av bokföringen mellan det nya VHS och Högskoleverket då det gäller övertagande av tillgångar och skulder har ägt rum genom transaktioner mellan myndigheterna efter den 1 juli 1995. Detta innebär också att Högskoleverkets bokföring denna period uppvisar några extraordinära transaktioner.

En annan extraordinär omständighet i årets bokslut är naturligtvis det förlängda budgetåret som detta år löper mellan 1995-07-01 – 1996-12-31. I enlighet med RRVs direktiv redovisas i balansräkningen även förhållanden per den 31 dec 1995 i enlighet med delårsbokslutet. Resultaträkningen innehåller både en redovisning av hela 1,5 års perioden och av kalenderåret 1996. 1996 är ur flera synpunkter en rimligare jämförelsepunkt för framtida tidsserier.

SUNET

Högskoleverket är ansvarigt administrativt organ för universitetsdatornätet SUNET. Detta innebär att Högskoleverket svarar för in- och utbetalningar som rör SUNET. För drift av SUNET disponerar Högskoleverket ett ingående överföringsbelopp/anlagssparande om 11 719 tkr förutom SUNETS del av anslaget VIII C 51 om 96 000 tkr. Från 1993/94 finns också balanserade SUNET-medel om 9 414 tkr. Nettoutgifter mot VIII C 51 utgör 31 787 tkr. Av anslagsposten VIII C 47.1.20 är hela tilldelningen om 16 200 tkr förbrukad medan VIII D 19.7 om 50 tkr tillhör anlagssparandet. Saldo anlagssparande är 75 982 tkr.

Anläggningstillgångar

Högskoleverket redovisar maskiner och inventarier som tillgång i balansräkningen. Tillgångarnas restvärde redovisas, d.v.s. ursprunglig anskaffningskostnad reducerad med ackumulerade avskrivningar. Avskrivning görs linjärt och med hänsyn till bedömd ekonomisk livslängd. En förändring av redovisningsprincip mellan å ena sidan delårsrapport 1 och å andra sidan delårsrapport 2 och årsbokslutet är att den ekonomiska livslängden för Högskoleverkets persondatorer och kringutrustning bedömts understiga 3 år och därför direktavskrivs. Möbler m.m. avskrivs på 5 år medan för kontorsmaskiner/inventarier är avskrivningstiden 4 år. SUNETs tyngre investeringar i datorer och kringutrustning avskrivs på 3 år. Maskiner och inventarier med ett anskaffningspris på lägst 10 000 kr aktiveras.

Noter till resultaträkningen

Not 1

Posten intäkter av anslag utgörs av nettoutgift på anslag exklusive transfereringar. Summan intäkter av anslag 196 768 tkr och transfereringar 53 281 tkr motsvarar summa nettoutgifter mot anslag enl anslagsredovisningen. Avbeloppet 196 768 tkr avser 174 302 tkr anslaget VIII C 51 (SUNETs del är 31 787 tkr), 16 200 tkr SUNETs anslagspost VIII C 47.1.20 och 4 699 tkr Utvecklingsverksamhet och internationell samverkan, Tempus.

Not 2

Posten består av följande delposter (tkr):

intäkter för Högskoleprovet	25 343
intäkter avseende SUNET	7 386
intäkter avseende NOT-projektet	271
intäkter avseende Swedocom	1 200
§ 4-intäkter och projektbidrag	6 841

Not 3 a

Driftkostnader består av (tkr):

	1995/96	1996
- kostnader för personal	73 166	50 951
- lokalkostnader	13 119	9 533
- övriga driftkostnader	156 123	113 614
Summa	242 408	174 098

Av övriga driftkostnader avser 52 024 tkr SUNET (37 570 för 1996). 8 100 tkr avser engångsvis betalningar till Verket för högskoleservice för servicefunktioner av nationellt intresse. Kostnader för avgift till Trygghetsstiftelsen uppgår till 343 tkr.

Not 3 b

Ersättningar till av regeringen utsedda styrelseledamöter/motsvarande uppgick till:

Högskoleverkets styrelse	1995	1996	1995/96
Hagström	0	0	0
Amér	1500	12900	14400
Anell	0	8100	8100
Askling	1500	11100	12600
Bladh	0	0	0
Ekman	1500	8100	9600
Hillman Pinheiro	1500	12900	14400
Johnsson	1500	6000	7800
Lindencrona	1500	12900	14400
Marklund	0	11100	11100
Petersson	1500	11798	13298
Summa	10500	94898	105398

Styrelsen sammanträdde tre gånger under 1995 samt sex gånger under 1996.

Inga ledamöter har avtal med Högskoleverket om ersättningar eller andra förmåner som gäller med framtida utbetalningar. Ledamöternas uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller motsv uppdrag i aktiebolag:

- Anell, Sv Institutet
- Amér, SFS Service AB, Kilroys Travel Sweden
- Marklund, Sv utbildningsradio, Norrlands Univ förlag

- Lindencrona, Nordiska skattevetenskapliga forskningsrådet
- Petersson, Länsstyrelsen lekmananämnd Älvsborg
- Hagström, IT-kommissionen, Forskningsberedningen
- Hillman Pinheiro, SIDA, SSUH
- Johnsson, Swedestart AB, Allm 4:e pensionsfonden

Högskolans avskiljningsnämnd	1995	1996	1995/96
Beck-Friis	5950	11900	17850
Gran	1450	2500	3950
Granérus	700	1550	2250
Hovden	1100	1950	3050
Hallström	700	700	1400
Karlsson	1600	2250	3850
Sanmark	10850	22400	33250
Sundén	1800	3700	5500
Wallin	1400	3100	4500
Summa	25550	50050	75600

Övr uppdrag:

- Gran, Lärarhögskolan i Malmö
- Sanmark, Statens konstmuseum, Skolväsendets överklagandenämnd

Överklagandenämnden	1995	1996	1995/96
Andersson	6600	15700	22300
Andréen	3300	7200	10500
Berglund	5500	14400	19900
Holmstrand	25900	50000	75900
Marcusson	4400	7200	11600
Sundelin	14600	38350	52950
Svanberg	6600	14600	21200
Styrborn	1650	7850	9500
Sigeman	5500	15100	20600
Summa	74050	170400	244450

Övr uppdrag:

- Andréen, Socstyr vetenskapl råd, Inst för kvalitetsutveckl
- Berglund, Sollentunahem AB
- Marcusson, Jur fakultetsnämnd, UU, Upsala Nya Tidning AB

Not 4

Avskrivningar enligt plan, jmf not 14. För investeringar i datorer köpta före 1/1 1996 har lån om 1 671 tkr lösts och avskrivning skett med ytterligare 1 113 tkr för ej lånefinansierade investeringar i enlighet med de förändrade redovisningsprinciperna.

Not 5

Ränteintäkt på räntekonto i Riksgäldskontoret utgör 11 860 tkr (7 429 tkr för 1996).

Not 6

Räntekostnader för lån hos Riksgälden utgör 1 161 tkr (747 tkr 1996).

Not 7

Transfereringar för Utvecklingsverksamhet och internationell samverkan, Tempus, utgör 4 685 tkr. Grundutbildningsrådets transfereringar uppgår till 41 831 tkr.

Not 8

Årets kapitalförändring består av (tkr)

- årets avskrivningar ej lånefinansierat	1 490
- förändring semesterlöneskuld	1 679
- upplupen ränta kv 4 1996	-1 443
- Årets kapitalförändring	1 726

Not 9

Kanslersämbetets resultat 1994/95 avslutades aldrig korrekt i redovisningssystemet. Högskoleverket skall enl RRV överta ingående balanser från Kanslersämbetet som innehåller oavslutad resultaträkning 1994/95. För att bringa ordning i balanserna görs denna korrigerings i årets resultaträkning avseende föregående års resultat från Kanslersämbetet efter samråd med RRV.

Noter till balansräkningen**Tillgångar****Not 10**

Behållning kontantkassa på balansdagen är 7 085 kr. Posten innehåller även ett banktillgodohavande på ECU 6 313 bokfört till kursvärdet på balansdagen dvs. 54 tkr.

Not 11

Tillgodohavande Riksgäldskontoret utgörs huvudsakligen av anslagssparande. Saldo räntebärande anslag samt SUNET-medel i balansräkningen utgör 92 700 tkr.

Not 12

Upplupen ränteintäkt Riksgäldskontoret 1 444 tkr avser ränta 4:de kvartalet 1996.

Not 13

Avräkning med statsverket

Ingående balans	-55 493 063,37
Avräknat mot statsbudgeten	
Anslag	250 049 985,15
Avräknat mot statsverkets checkräkning	
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-217 017 500,00
Uppbördsmedel m.m.	
PG inbetaln ej räntebärande	39 802 601,84
Transfereringar m.m.	-124 122 886,90
Utgående balans	-106 780 863,28

Kanslersämbetets utgående balans för avräkning statsverket har i samråd med RRV rättats genom en justering med 117 tkr.

Not 14

Högskoleverkets inköp/övertagande av maskiner och inventarier, M/I (tkr).

	Inköp 1995/96	Bokfört värde 1.7.95	Till VHS	Årets avskrivn värde	Bokfört 31.12.96
Övertagna					
M/I exkl Sunet		5 399	-232	-4 340	827
Övertagna					
M/I Sunet		5 729		-2 148	3 581
Högskoleverket I 240				-178	1 062
Sunet	5 875			-1 125 *	4 750
Summa	7 115	11 128	-232	-7 791	10 220

* 2 785 avser samtliga direktavskrivna datorer

Not 15

Posten avser av SUNET tecknade aktier i NordUNET. Anskaffningsvärdet är satt till valutakursen anskaffningsdagen. Aktiernas nominella värde är DKR 1 000 000.

Skulder och Kapital**Not 16**

Kortfristig del av skuld till Riksgäldskontoret. Beviljad låneram 29 000 tkr, varav 20 000 tkr avser SUNET. Kredit på räntekonto 12 600 tkr har ej utnyttjats.

Not 17

Posten består huvudsakligen av externa medel avseende SUNET 9 414 tkr samt Europeisk utbildnings-samverkan; ERASMUS 1 151 tkr.

Not 18

Periodavgränsningsposten består av upplupen semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter för skulden.

Not 19

Långfristig del av skuld till Riksgäldskontoret.

Jmf not 16. Specifikation av utnyttjad låneram (tkr)

	Beviljad låneram	Ingående balans upptaget	Under året lån	Amortering under året
Högskv	9 000	2 352	1 240	2 105
SUNET	20 000	5 729	5 875	3 273
Summa	29 000	8 082	7 115	5 378

Not 20

Deponerade medel utgörs av behållning på ECU-konto, se not 10

Not 21

Långfristiga skulder se not 15.

Not 22

Specifikation av myndighetskapital

Balanserad kapitalförändring	545 321,41
Kanslersämbetet 1994/95	-276 014,60
Årets kapitalförändring	-1 725 546,81

Noter till anslagsredovisningen**Not 23**

Av anslagssparandet för VIII C 51 Högskoleverket avser 75 932 tkr SUNET (66 000 + 9 932) och 4 765 tkr Högskoleprovet. Totalt anslagssparande för Högskoleverkets anslag utgör 189 453 tkr.

Orörda anslagposter som tilldelats Högskoleverket i slutet av dec 1996 är VIII C 46.9 IT i lärarutbildningen, VIII F2 Utvecklingsarbete inom utbildningsdepartementets område. Av sparandet på VIII C 51 utgör 66 000 tkr SUNET-medel tilldelade dec 1996. En detaljerad redovisning av anslagssparandet och plan rörande medelsanvändningen 1997 lämnas i verkets budgetunderlag till regeringen Dnr 21-322-97.

4.6 SUNET

Dessa poster ingår i Högskoleverkets årsbokslut 1995/96

Balansräkning 31 dec 1996		tkr
Tillgångar		
Räntekonto SUNETs del		9 414
Anläggningstillgångar		8 331
Aktier		1 191
Summa tillgångar		18 936
Skulder och kapital		
Skuld RGK SUNETs del		8 331
Externa medel		9 414
Långfristiga skulder		1 191
Summa skulder och kapital		18 936

Resultaträkning 1 juli 1995-31 dec 1996		tkr
Verksamhetens intäkter		
Intäkter av anslag		47 987
Intäkter av avgifter o andra ersättn		7 386
Summa verksamhetens intäkter		55 373
Verksamhetens kostnader		
Driftkostnader		53 544
Avskrivningar		3 273
Summa verksamhetens kostnader		56 817
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter		2 346
Räntekostnader		-902
Saldo		1 444
Årets kapitalförändring		0

Anslagsredovining 1995/96		tkr
SUNETs del av ingående överföringsbelopp C 51		11 719
SUNETs del av VIII C 51		96 000
Nettoutgifter mot anslag C 51		-31 787
VIII C 47.1.20 Uppgradering SUNET		16 200
Nettoutgifter mot anslag C 47.1.20		-16 200
VIII D 19.7 Europeiskt 34Mbit forsknät		50
Saldo		75 982

5 Personal

När Högskoleverket bildades den 1 juli 1995 fördes 79 personer över från f.d. Kanslersämbetet, Verket för Högskoleservice (VHS), kansliet för Högskolans Överklagandenämnd (ÖNH) samt Högskolans Avskiljandenämnd (HAN) samt Grundutbildningsrådet enligt följande:

Personal från:	Antal
Grundutbildningsrådet	6
Kanslersämbetet	10
VHS	59
ÖNH/HAN	4
Totalt	79

Vid starten hade Högskoleverket således 79 personer anställda. Under 1996/96 har ett intensivt rekryteringsarbete pågått för att komplettera personalstyrkan och etablera den nya myndigheten.

Av nedanstående tabell framgår att personalstyrkan den fram till den 31 december 1996 ökat med 35 personer. Av tabellen framgår också var ökningen varit störst.

Antal anställda, nyrekryteringar och avgångar

Högskoleverket hade 114 tillsvidareanställda, varav 6 var projektanställda.

Antalet anställda per avdelning (Antalet anställda beräknas på antalet tills vidare- och projektanställda på hel eller deltid)	1/7-95	31/12-96
Avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete	15	23
Bedömnings- och utredningsavdelningen	4	16
Juridiska avdelningen	5	9
Grundutbildningsrådet	6	6
Informationsavdelningen	5	14
Internationella avdelningen	21	22
Administrativa avdelningen	18	18
Universitetskanslerns kansli	2	2
Generaldirektörens kansli	3	4
Summa	79	114

Under 1995/96 har 14 personer slutat sin anställning (3 pensionsavgångar, 1 avliden, 1 projektanställning upphörde, 9 personer har fått annan anställning). Nedan presenteras övrig statistik beträffande Högskoleverkets personal per den 31 december 1996:

Anställningsform

6 är projektanställda, medan 108 är tillsvidareanställda. 7 personer är utöver dessa helt tjänstlediga från verket – fem för att pröva nytt arbete och två p.g.a. föräldraledighet.

11 personer är partiellt tjänstlediga varav 7 för vård av barn.

Lönenivå

Medellönen på Högskoleverket var 23 468 kr/månad och medianlönen 20 000 kr/månad. Lönenivåerna innefattar tillsvidare- och projektanställda.

Löneintervall (kr.)	Kvinnor	Män	Totalt
- 15 000 kr	7	1	8
16-20 000	32	17	49
21-30 000	25	19	44
31-40 000	4	6	10
41-	1	2	3
Summa	69	45	114

Åldersfördelning

Medelåldern var 45,4 år och medianåldern 49 år.

Ålder	Antal
- 25 år	2
26-35 år	27
36-45 år	14
46-55 år	54
56-65 år	17
Totalt	114

Utbildning

Majoriteten av Högskoleverkets anställda hade akademisk grundexamen.

Utbildning	Antal
Gymnasieutbildning eller motsv.	26
Akademisk grundexamen	75
Forskarutbildning (licentiat- och doktorexamen)	13
Totalt	114

Generellt eftersträvar verket en hög akademisk kompetens. En stor andel av personalen har erfarenhet av arbete inom högskolesektorn.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling för verkets personal är ett viktigt instrument för att utveckla och vidmakthålla kvaliteten i arbetet. Det är väsentligt att Högskoleverkets personal har en beredskap och förmåga att arbeta med nya uppdrag och med den dynamik som ryms inom högskolesektorn.

Verket strävar efter att hålla en hög kompetens med flera metoder:

- genom att i arbetet med kvalitetsgranskning, utredning och uppföljning konsultera och upprätthålla en dialog med sektorns företrädare
- genom att med hjälp av experter och tillfälligt projektanställda ständigt få nya erfarenheter och impulser
- genom att organisera erfarenhetsutbyte och lärande för all personal vid verket i form av seminarier, utbildningar, mentorskap och avdelningsöverskridande projektarbeten

Interna utbildningar

Förutom en rad seminarier har under perioden två verkssdagar arrangerats på temana livslångt lärande respektive mångfald eller diversity. Interna utbildningar har ordnats för nyanställda och för avdelningsassistenter. Särskilda kurser har arrangerats i ordbehandling, EXCEL, internet samt verkets nya operativsystem. Härutöver har många anställda genomgått externa utbildningar och kurser.

Arvoderad expertis

Högskoleverket anlitar en rad experter som sakkunniga vid nationella kvalitetsbedömningar, för Grundutbildningsrådets verksamhet och för visst utredningsarbete samt rådgivande arbete, t.ex. chefsutveckling. Samtidigt lämnar flera högskoleföreträdare och andra experter värdefulla bidrag vid seminarier, konferenser och dyl. Verkets kostnader för arvoden åt experter uppgick 1995/96 till 3,5 miljoner kronor, varav 2,6 miljoner kronor belastade 1996.

Vid verket finns följande beslutande och rådgivande organ:

- Högskoleverkets styrelse
- Grundutbildningsrådet
Rådets referensgrupper:
  - Datorstöd i språkutbildningar, LINGCAL
  - Datorstöd i medicinutbildningar, MEDCAL
  - Referensgrupp för integrerad miljöinslag i högskolans utbildningar
  - IT-gruppen
- Rådgivande grupp för statistik och uppföljning
- Chefsutvecklingsrådet
- SUNETs styrelse

Könsuppdelad statistik

Högskoleverket hade 69 kvinnor och 45 män anställda.

De anställdas utbildningsbakgrund fördelat på kön var följande:

Utbildning	Kvinnor	Män	Totalt
Gymnasie eller motsv.	23	3	26
Akademisk grund	42	34	76
Forskarutbildning	4	8	12
Totalt	69	45	114

Medellönen för kvinnor var 22115 kr/månad och för män 25543 kr/månad.

Löneintervall (kr)	Kvinnor	Män	Totalt
- 15 000 kr	7	1	8
16-20 000	36	17	53
21-30 000	23	20	43
31-40 000	2	5	7
41-	1	2	3
Summa	69	45	114

Som framgår av denna tabell är andelen kvinnor proportionellt större i de lägre löneintervallen. Detta förklaras till stor del av utbildningsnivåerna. Det finns proportionellt fler kvinnor med gymnasieutbildning/motsvarande och proportionellt färre med akademisk grundexamen eller forskarutbildning som framgår av den första tabellen ovan.

Könsuppdelad statistik över lönerna för de olika utbildningsnivåerna ger följande bild:

Tabell Medellönen för kvinnor och män med avseende på utbildningsbakgrund var följande

Utbildning	Kvinnor	Män	Totalt
Gymnasie eller motsv.	17 476	17 167	17 440
Akademisk grund	23 883	24 912	24 343
Forskarutbildning	30 225	31 365	30 985
Totalt	22 115	25 543	23 468

Då det gäller utbildningsnivån gymnasie eller motsvarande har således kvinnor något högre medellön än männen inom verket medan förhållandet är det motsatta för personal med akademisk grundexamen och forskarutbildade.

Jämställdhet

Under 1995/96 har ett utvecklingsarbete bedrivits i syfte att fastställa en metod för att kartlägga förekomsten av osakliga löneskillnader och att formulera en lönepolicy för verket. Policyn har nu fastställts. Den klargör bl.a. vilka faktorer som har betydelse för lönesättningen och vilket underlag som skall presenteras för att möjliggöra en analys av löneskillnader. I policyn markeras att denna analys bör äga rum i dialog mellan arbetsgivaren och personalorganisationerna.

6 Avvecklingskostnader för Verket för högskoleservice och Kanslersämbetet

I enlighet med regleringsbrev för Högskoleverket för 1995/96 hade verket rätt att bekosta vissa servicefunktioner inom upphandling och antagning som fullgörs av Verket för Högskoleservice. Utgångspunkten skulle vara att verksamheten var av nationellt intresse. Detta skulle återredovisas separat i Högskoleverkets årsredovisning. Under 1995/96 har ersättning till VHS för sådana uppgifter utgått till ett sammantaget belopp av 7 795 tkr.

Utflyttningen av VHS samt engångsvisa flytt-, avvecklings- och hyreskostnader i samband med bildandet av Högskoleverket har uppgått till 2 183 tkr.

Bilagor

Rapporter och skrifter som givits ut under 1995/96

Högskoleverkets Rapportserie

Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor.

Bilagor:

- *Bilaga 1: Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete*
- *Bilaga 2:Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor*

Högskoleverkets rapportserie 1995:1 R

Grundskolläraryrutbildningen 1995.

Högskoleverkets rapportserie 1996:1 R

Examenrättsprövning – Utbildning i biodynamisk odling.

Högskoleverkets rapportserie 1996:2 R

Tillsynsrapport – Avgiftsfri utbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:3 R

Examenrättsprövning – Konstnärlig kandidat- och magisterexamen

Högskoleverkets rapportserie 1996:4 R

Examenrättsprövning – Kyrkomusikalisk utbildning vid Sköndalsinstitutet

Högskoleverkets rapportserie 1996:5 R

Kvalitetsarbete vid universitet och högskola

Högskoleverkets rapportserie 1996:6 R

Vårdutbildningar i högskolan – En utvärdering

Högskoleverkets rapportserie 1996:7 R

Årsrapport för universitet och högskolor 1994/95

Högskoleverkets rapportserie 1996:8 R

Forskarutbildningen inom det språkvetenskapliga området – En utvärdering

Högskoleverkets rapportserie 1996:9 R

The National Quality Audit of Higher Education in Sweden

Högskoleverkets rapportserie 1996:10 R

Avgiftsbelagd utbildning i privat regi

– En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1996:11 R

Kriterier för benämningen universitet

– En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1996:12 R

Kvinnor och män i högskolan. Från gymnasium till forskarutbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:13 R

Swedish Universities & University Colleges 1994/95 – Short Version of Annual Report

Högskoleverkets rapportserie 1996:14 R

Examenrättsprövning – Teologisk utbildning vid frikyrkliga seminarier och vid Umeå universitet

Högskoleverkets rapportserie 1996:15 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Borås

Högskoleverkets rapportserie 1996:16 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Uppsala universitet

Högskoleverkets rapportserie 1996:17 R

Examenrättsprövning – Uppföljning av teologisk utbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:18 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Jönköping

Högskoleverkets rapportserie 1996:19 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlstad

Högskoleverkets rapportserie 1996:20 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lärarhögskolan i Stockholm

Högskoleverkets rapportserie 1996:21 R

Högskoleprovet – Genom elva forskares ögon
Högskoleverkets rapportserie 1996:22 R

Högskola på Gotland
Högskoleverkets rapportserie 1996:23 R

*Rätt att inrätta professurer – Högskoleverkets
prövning av Högskolan i Kalmar, Karlstad,
Växjö, Örebro samt Mitthögskolan och Mälardalens
högskola*
Högskoleverkets rapportserie 1996:24 R

*Årsrapport för universitet & högskolor 1994/95
– Kortversion*
Högskoleverkets rapportserie 1996:25 R

*Förslag till meritvärdering vid urval på betyg –
Högskoleverkets förslag till meritvärdering av nya
och gamla gymnasiebetyg m.m.*
Högskoleverkets rapportserie 1996:26 R

*Redovisning vid universitet och högskolor –
Rapport till regeringen*
Högskoleverkets rapportserie 1996:27 R

Quality Audit of Uppsala University
Högskoleverkets rapportserie 1996:28 R

*Tillsynsrapport – Förfarande med inaktiva
doktorander*
Högskoleverkets rapportserie 1996:29 R

*Examensrättsprövning – Prövning av medie-
utbildningen vid Mediehögskolan i Uppsala*
Högskoleverkets rapportserie 1996:30 R

Högskoleverkets Skriftserie

Etnologiutbildningen - En utvärdering
Högskoleverkets skriftserie 1995:1 S

*Multimedia och informationsteknologi i
språkutbildningen vid universitet och högskolor i
Sverige*
Högskoleverkets skriftserie 1996:1 S

*Kontrakt och utvärdering vid franska universitet
– Rapport från en studieresa*
Högskoleverkets skriftserie 1996:2 S

*Financing and Effects of Internationalised
Teaching and Learning*
Högskoleverkets skriftserie 1996:3 S

*Organizing Innovation – An Evaluation Report
on the Work of the Swedish Case Method Centre*
Högskoleverkets skriftserie 1996:4 S

*Gender-inclusive Higher Education in Mat-
hematics, Physics and Technology*
Högskoleverkets skriftserie 1996:5 S

*1993 års högskolereform - Vad blev det av den?
Sju vittnesmål efter tre år*
Högskoleverkets skriftserie 1996:6 S

Quality Assessment - The Australian Experiment
Högskoleverkets skriftserie 1996:7 S